

Ezerkésztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
1032. Kolozsvár, Str. Barón
L. Papp - Brassai-utca 11.
Az Uj Kelet telefonjai
Ezerkésztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 876
Hírszer osztály 485
Z. N. Sz. 658

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI NAPILAP

1071
2211
Lejár
Hermann Goldschmidt ur

Wien
Csehszlovákiában
Egy hónapra 25 ct
Egy szám 1 ct

V. évfolyam, 149. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Thamuz 15

1922. július 12, Szerda

Az eszme és a gyakorlat

(*) Ma-holnap ott tartunk, hogy a Palesztina-kérdés nyugvópontjára jut el a világpolitikában. Akik állásfoglalásukkal előbbre vihették a zsidóság ügyét s azok is, akik elgáncsolhatták volna, már nyilatkoztak. Az amerikai törvényhozás zsidó nemzeti pithonnak ismerte el Palesztinát. Sir Samuel Herbert audienciája után a Vatikán is feladta eddigi álláspontját és mert a keresztény szent helyekre vonatkozóan megfelelő garanciát kapott, nem ellenzi már Palesztina kijelölését a cionista tervek szerint. Végül pedig elvetette az angol alsóház is a cionistáellenes javaslatot, ami gyakorlati szempontból a legrosszabb. Az utolsó akadályok azonban még nem hárták el és van még tennivaló addig, amíg a nagy munka megindulhat.

Az angol törvényhozás még nem hagyta jóvá a Palesztina-mandátumot és a népszövetség még nem ratifikálta. A népszövetségnek július 15-ére tervezett tanácskozási az érdekelt felek bízhatólag megegyezésre jutnak és a legfelsőbb tanácsnak nem lesz egyéb dolga, csak az, hogy a mandátumot ratifikálja. A Vatikán, mint már említettük, leenyhítette eddigi ellenérzését. Követeléseit politikai szempontokból méltányolhatók, mert nem túlzottak. Az angol kormányhoz küldött jegyzékében és a népszövetséghez intézett memorandumában már csak a katolikus egyház egyenjogúságának elismerését követeli. A komplikációk kiküszöbölése végett az olasz kormány is a Vatikán álláspontját védi. Miután pedig a cionista világszervezet sohasem törskedett olyan politikai hegemoniára, amely az újráspítandó Palesztinában a nemzsidó felekezeteket és a nemzsidó nemzetiségeket elnyomja, így a követelt garanciák csak egy nem létező veszedelem elhárítására alkalmasak, de megadhatók, mert semmi ok sincs arra, hogy csupa politikai merevségből a keresztény érdekeket féltő tényezők az aggodalomnak olyan állandó állapotában hagyassanak meg, amely az építő munkára nézve csak hátrányos lehet.

Angol hivatalos nyilatkozatok szerint az angol kormány a következő változtatásokkal viszi a mandátum szövegét a népszövetség elé:

Az angol kormány igyekszik fog olyan autonómiát adni az országnak, amely minden nemzetiséget egyformán ki fog elégíteni. Az autonómia már belső konstrukciójánál fogva is kizárja azt a fellevét, hogy a cionista világszervezet predomináns szerepet játszasson az ország kormányzatában.

Az immigráció nem haladhatja meg Palesztina eknómiai lehetőségeit.

Azok a határozatok, amelyeket nem egyhanguan hozott a kormányzótanács, jóváhagyás végett az angol kormány elé terjesztendők.

Minden felekezet és minden nemzetiség, de a nemzetiségek minden jelentékenyebb frakciója is jogosult a népszövetséghez fordulni jogorvoslás végett olyan esetekben, amikor az illető felekezet, vagy nemzetiségi frakció azt hiszi, hogy az angol mandátum paragrafusait alkalmazni vagy végrehajtani lehetetlen.

A cionista világszervezet végrehajtóbizottsága hozzájárult ezekhez a változtatásokhoz és az angol kormány távirati uton már értesítette is

a palesztinai kormányzatot a végrehajtóbizottsággal történt megállapodásáról. A cionista vezetőség kijelentette, hogy olyan politikát csinál, amely a palesztinai kormányzat politikájával összhangba hozható.

A legnehezebb akadályok tehát már elhárultak. Amit még a politikai faktoroknak tenni kell, azt a népszövetség összehűléséig el fogják végezni. Akkor aztán a zsidóságra kerül a sor. Az ő feladata pedig abban áll, hogy munkával és áldozatkészséggel győzze meg a világot az országépítő terv gyakorlati kivihetőségéről. Ez már nemcsak a tisztesség kérdése, de az okosságé is. Azok a zsidók és azok a nemzsidók, akik küzdöttek a zsidó nemzeti gondolat megvalósítása ellen, állandóan kétféle cionizmusról beszéltek: az ideális cionizmusról és a gyakorlati cionizmusról. Az egyikkel szimpáizáltak, a másik fajtát támadták. Minthogy ők a gyakorlati cionizmustól félték és nem az ideálistól, amatt mondták utópisztikusnak és nem az ideális cionizmust, amelynek színes illúzióit nem sajnálták a zsidóságtól. Látnivaló, hogy nem tulságosan res-

pektálják a józan logikát. Majdnem bizonyos, hogy ezután majd meg fogják fordítani a táoriat és be fogják bizonyítani, hogy hiába adtak alkalmat a zsidóságnak arra, hogy a gyakorlati cionizmust megvalósítsa, a zsidóság nem fogja tudni megvalósítani, mert hiányzik a cionizmusból az idealizmus. Hát mutassuk meg, hogy nem hiányzik belőle, mert nincs az a nagy munka, amelyet ne vállaltunk és nincs az a nagy munkavállalás, amelyben ideáinkat: az önmagáért dolgozó szabad zsidó nemzet gondolatát elveszítük.

Szombaton kezdi tárgyalni a népszövetségi tanács a Palesztina-mandátumot

Angliát Balfour képviseli

Az Uj Kelet tudósítójától

E hét végén küzdelmek és akadályok után végre a népszövetségi tanács elé kerül ratifikálás céljából a Palesztina-mandátum. Egy új korszak határköve ez. Ami eddig a Palesztina-munka körül történt, csak előmunkálatnak tekinthető. A helyzet szűkösnek mutatkozott eddig is, de azért az akadályok a vállalkozókedvet itt ott megbénították mégis. Azt mondják Palesztinából visszaszájolt elvárataink, hogy Petach Tikva és Jaffa és több más centruma Palesztinának ötször ekkora lehetne, mint ma. Az amerikai tőkészek közül többen nem akartak belefogni iparvállalatok meg-alapozásába és épületek megkezdéséhez, amíg a legteljesebb stabilizálást nem látják. Ez be fog következni a legrövidebb időn belül. Persze a kishitűség mellett ott dolgoztak nagyszerű ohaluaink és vállalkoztak azok a lelkes emberek, akik erős hittel és zsidó meggyőződéssel jártak el vállalkozásaik során. Ezek látni fogják, hogy munkájuk nem volt hiábavaló. Különbösen is a reális politikát folytató államok tisztában voltak vele, hogy a ratifikálásnak jönnie kell és már siettek gazdasági kapcsolatokat keresni Palesztinában. Az első sorában találta a csehszlovák államot, amely Jaffába már kinevezte kereskedelmi ügyvivőjét.

Távirataink itt következnek:

Ratifikálás előtt

Londonból jelentik: A „Daily telegraf” úgy értesült, hogy a népszövetségi tanács július tizenötödikén Londonban fog tanácskozni és első tárgya a Palesztina-mandátum ratifikálása lesz. Az angol kormányt ezuttal lord Balfour fogja képviselni. Ugy hírlik, hogy

Balfour, akinek befolyása külügy-miniszterre való előrelátható kinevezetése következtében erősen növekedett, a népszövetségi tanács előtt hatalmas beszédben fogja megokolni deklarációját.

Schanzer olasz külügyminiszter a népszövetség konferenciájának végéig Londonban marad. Közben lord Balfourral és Winston Churchill gyarmatügyi miniszterrel tárgyal a keleti kérdésekről. A tárgyalások kedvező lefolyásnak és közelednek kielégítő megoldásuk felé.

Az arabok pálfordulása

Londonból jelentik: A „Times” egy jerruzsálemi távirat alapján megírja, hogy az arab közvélemény a brit kormány új nyilatkozata következtében lényegesen megváltozott. Vannak lapok, amelyek üdvözlik a brit kormányt e lépése alkalmából, de kívánják, hogy a palesztinai mandátum némely határozata úgy

módosítsassék, hogy azt összhangba lehessen hozni a nyilatkozatban lefektetett politikával.

Csehszlovák ügyvivő Jaffában

Prágából jelentik: A csehszlovák kormánynak tudvalevőleg elsőrangú összeköttetései vannak az antant-államokkal és ennek köszönheti, hogy orientációja mindig helyesnek bizonyult. Benesék nagyon jól ismerik a hangulatot Londonban épügy, mint Párisban. Az a tény, hogy a csehszlovák kereskedelmi miniszternek kereskedelmi ügyvivőt nevezett ki Palesztina és Transzjordánia számára Jaffa székhellyel, csak azt mutatja, hogy a mandátumot rövidesen jóváhagyják. A csehszlovák állam, bár mindig barátja volt a zsidó törekvéseknek, csakis jól felfogott ér-

dekből igyekszik az első között be-
lekapcsolódni az új Zsidóország gaz-
dassági életébe, mert tudja, hogy a
mandátum rendezése annak hatal-
mas fellendülését vonja maga után.

A bevándorlás

Londonból jelentik: A mandátumon és a bevándorláson mulik Palesztina sorsa. Időként riasztó hírek keltak szárnyra, hogy a bevándorlás szűnhet, a bevándorlás leküzdhetetlen akadályokba ütközik. A londoni „Times”, amely a cionistaellenes Nortcliffe lapjainak egyike s mint ilyen egyáltalán nem szokta szépi-teni a dolgokat, határozott cáfolatot adja ezeknek a kőzsa híreknek. Azt jelenti a „Times”, hogy 1922 januárjában közel négyezer; pontosan 3925 zsidó vándorolt be Palesztinába.

Németország katasztrófa előtt

Meg kell változtatni a versaillesi békeszerződést

— Az Uj Kelet munkatársától —

London, július 11. A „Central News” szerint az angol kormány kérte az amerikai nagykövetet, hívja fel kormányát figyelmét Németország gazdasági krízisére, amely sürgős intervenciót követel. Londonban nagy aggodalommal nézik a márka folytonos zuhanását és készek esetleg

a versaillesi szerződés pénzügyi feltételeit is revízió alá venni,

ha a katasztrófát ezzel megakadályozhatnák, tekintettel arra, hogy Németország pénzügyi összeomlása egész Európát tönkretethetné. Az angol mértékadó körökben komoly megfontolás tárgyát képezik a német események.

Párisban német forradalomtól tartanak

Páris, július 11. A lapok állandóan foglalkoznak Németország súlyos pénzügyi helyzetével s annak a jóvátételre gyakorolt hatásával. A „Humanité” szerint a jóvátételi politika továbbfolytatása

a versaillesi béke halálát és a kapitalizmus végét jelentené.

A „Victoire” szerint, ha nem sikerül a márka árfolyamának további esését megakadályozni, akkor Németországban elkerülhetetlen a szociális forradalom kitörése. A „Times” párisi levelezője azt írja, hogy a francia pénzügyi körök sohasem voltak

oly pesszimistikus hangulatban, mint most, amikor Ausztria katasztrófája mellett most már Németország összeomlása is fenyeget.

Lázás tanácskozások Londonban és Párisban

Berlin, július 11. Londoni távirat szerint Lloyd George a német pénzügyi helyzetről megbeszélést folytatott sir Robert Horne kincstári kancellárral és Chamberlainnel. Hivatalos körökben azt hiszik, hogy feltétlen szükséges a segítség Németország érdekében, mert a szövetségesek az elé az alternatíva elé kerülnek, hogy vagy monarchista forradalom, vagy gazdasági összeomlás következik be Németországban. Beszélnek a legfőbb tanács összehívásáról is, amely eszközt keres Németország megmentésére, mert az összeomlás a szövetségesek is erősen megérintné. Az összeomlást fel kell tartóztatni. Londoni körök véleménye szerint Németországot okvetlenül meg kell szabadítani válságos helyzetéből.

Páris, július 11. A Havas jelenti: Poincaré Schanzerrel hosszas tárgyalásokat folytatott. A jóvátételre nézve abban állapodtak meg, hogy ha Németország újabb moratóriumhoz folyamodik, akkor megvizsgálják fizetésképeségét, de döntést nem hoznak, míg a garanciális bizottság a szövetségesek elő nem terjeszti jelentését a pénzügyi ellenőrzésre. A szövetségesek adósságok kérdésében megállapították, hogy a francia és olasz álláspont teljesen megegyezik.

Bajorország a köztársasági törvény ellen

Berlin, július 11. A birodalmi tanács tegnap esti ülésén a köztársaság védelméről szóló törvényt második olvasásban tárgyalták. Preiger bajor képviselő kormányra megbízásából kijelentette, hogy a javaslatot mai formájában elfogadhatatlannak tartja. Nem fogadja el az állami törvényeséket sem, mert ez kivételes intézmény, amely az eredeti bajor alkotmányba ütközik. A kormány több indítványt fog tenni a javaslat helyreigazítására. Kérte a tanácsot, hogy ne tegye lehetővé a javaslat megatartásával a bajorok állásponjtját.

Kormányválság

Berlin, július 11. A parlamenti helyzet még mindig bizonytalan. A többségi szocialisták a radikális szocialistákkal állandóan tanácskoznak. A radikálisok elsősorban a birodalmi gyűlés feloszlását követelik és elégedetlenek a köztársaság védelméről szóló törvényjavaslatlall, amely szerintük nem tartalmazza az államforma védelmére szükséges rendszabályokat. A függetlenség elvétől határozati javaslatot fogadtak el, hogy a köztársaság védelmére hozandó törvényeket csak kizárólag köztársasági kormány hajthatja végre. Állást foglaltak a néppártok a kormányba való belépése ellen, mert ezzel a kormány politikája erősen jobbra tolná. Parlamenti körökben a független szocialisták állásfoglalása nagy meglepetést keltett. Este a kancellár elnökletével a többségi szocialisták bevonásával tanácskozások voltak, amelyen egy koalíciós kabinet létrehozásának lehetőségéről tárgyaltak.

Csicserin nem tér vissza Moszkvába

Berlinből jelentik: Az Innsbruckban időző Csicserin előreláthatóan nem tér vissza Moszkvába, mivel Lenin mostani helyettesével nem ért egyet külpolitikai tekintetben. Valószínűleg a szovjet berlini nagykövetevé nevezik ki.

Dühöngő örült a Bethlen-bástyán

Aki visszaverte a törökök ostromát

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Izgalmas látványban volt része hétfőn este Kolozsváron a Román Színház környékén lakóknak. Napszálla után egy huszonhárom év körüli munkáruházas fiatalember tünt fel a református kollégium mellett Bethlen-bástya oromzatán, aki életveszélyesen megfenyegette a járókaikat. A szerencsétlen elmebeteg abban a hiszemben, hogy törökök ostromolják a bástyát, bős csatakiáltások és nagy káromkodás közepette hatalmas kövekkel dobálózott, amelyeket körmeivel feszített ki a meglazult építmény parkányából.

A dühöngőt elsőnek egy leány vette észre, aki látta, hogy a gyanúsan viselkedő ember végiglopózott a Bethlen utca háztetőin, majd leereszkedett a földre s a bástya egyik lőrésén kinyúló gerendájára erősített kötélességen felkapaszkodott az oromzatra, ahol elsáncolta magát. Nagyon kimelegedhetett a képzelt ellenséggel való viaskodásban, levetette a kiskabátját és dühös szefintorgatással a legelső arrahaladó ember nyakába dobta. Lármájával felverte a környékbeliakat, ugyhogy pillanatok alatt többszáz főnyi tömeg csődült össze a Bethlen-bástya köré, de senki sem merte, még csak meg sem kísérelte ártalmatlanná tenni az örültet.

Közben megérkezett a dühöngő fiatalember anyja, akit rászit a fiára, hogy szálljon le a bástyáról. Az is-

merő hangra az örült kimeredt szemmel bámult a tömeg közé, majd szívéhez kapott és összerogyott. Két fiatalember a közeli kollégiumból létrát kerített és fel akart mászni a bástyára, de az örült ekkorra ismét magához tért és olyan közöpporral fogadta őket, hogy kénytelenek voltak sietve visszahúzódn. A dühöngőt azonban az az incidens nagyon kimerítette. Újból összeresett. Ekkor

sikerült több nézőnek feljutnia a bástyára s ártalmatlanná tették a veszedelmes örültet, akiről megállapították, hogy Ausch János bádogos és a Psta utcában lakik.

Ausch, akiről nem lehetett megtudni, hogy minek következtében tört ki rajta az örület, eszméletlen állapotban hozták le a Bethlen bástya ormáról, kocsiba títették és bevitték az elmegyógyászati intézetbe.

Héjjas az önzetlen gyilkos bírói dicséretet kapott

Az orgoványi gyilkosokat csak rablásért ítélték el

Az Uj Kelet tudósítójától

Budapest, július 9. Kedden délelőtt hirdette ki a budapesti katonai törvényszék az orgoványi gyilkosok ellen hozott ítéletét. A törvényszék Zbona János örmestert hétévi, Danics Mihály hadapródot hatévi börtönrre és lefokozásra, Juhász Istvánt ötévi börtönrre ítélte rablásért. A gyilkosság vádjában a törvényszék nem találta bűnösöknek Zbonászkat, mert ő csak Héjjas Iván parancsára cselekedtek. Az ítélet kihirdetése után a tárgyalásvezető az indoklásra tért át és részletesen ismertette a tényállást, valamint a tanuvalloásokból a főtárgyalás során kialakult képet. A büntetés kiszabásánál a haditörvényszék súlyosító körülménynek vette Zbona vádlottal, hogy a tettnek vezetője volt. Enyhítő körülményekként mérlegelte a haditörvényszék, Danics kivételével, valamennyi vádlottal a büntetlen előéletet, továbbá az öntudatot ki nem záró szeszest italtól felhevült állapotot s hogy nem annyira gonoszított véghezvitelére irányuló szándékból, hanem közönséges emberi érzésből származó heves felindulásban és a nekik nyújtott alkalom folytán ragadtatták magukat a gyilkos tetre.

Végül méltányiandó körülménynek tartotta a haditörvényszék valamennyi vádlottal, hogy szolgálati kötelezettségeiket kifogástalanul teljesítették. Az enyhítő körülmények mennyiségéből és értékéből a haditörvényszék előtt tisztán áll, hogy nem megrögzött gonosztevőkkel van dolga és javulásuk alaposan várható. Ennekövetően a bíróság a kihirdetett büntetést találta arányban állónak a vádlottak bűnösségével.

A katonai ügyész elismeri, hogy a tettesek a gyilkosságot engedelmességből követték el, mert Héjjas Iván parancsnokuktól erre határozott parancsot kaptak, de hangsúlyozta, hogy a parancs teljesítését a vádlottaknak meg kellett volna tagadni, mert a felbujtásra irányuló tettet büntetnek fejleszthették volna. A haditörvényszék jogi álláspontja ebben a vádbeli bűncselekményben az, hogy a katonai büntetőtörvénykönyv idejéig rendelkezés, melyre az ügyész hivatkozik, normális időre meghatározott jogszabály. A haditörvényszék véleménye szerint a vádbeli időszak, 1919 őze, amikor a vörös rémuralom még hadiállapotnak mondható, a vádlottaknak, mint hadviselő katonáknak, tudniuk kellett, hogy ilyen időben alárendoltnak vákon kell engedelmesskedni.

A vádlottakban nem született, hanem alkalmi bűnösöket kell látni, akik a rendkívüli állapotok hatása alatt cselekedtek. Privilegizált esettel állunk szemben, hol a tettesek a parancs végrehajtása közben, a nekik nyújtott alkalom által ragadtatták magukat bűncselekményre. A haditörvényszék a vádbeli eseteket csak úgy teheti lelkiismeretes mérlegelés tárgyává, ha az elkövetés idejében annak milliójéba helyezi vissza azokat, de logikusan következik, hogy az államhatalom az önzetlenül és a haszonszeret fanatikusaként cselekvő Héjjas Istvánt közgye-lomban részesítve, a vádlottak, ha más

okból nem is, ugyanezen okból lettek volna kegyelemben részesíthetők ugyanarra a bűncselekményre. Az ítélet kihirdetése után a helgátóság egyrésze tüntetett az ítélet mellett és mikor kivették őket, utjukba fehér szekfüt dobáltak.

Egy délután lakásügyei

Tárgyalások a lakbérleti bizottság előtt. Mit mond az elnök

Az Uj Kelet munkatársától

Uj elnöke van a lakáshivatalnak tegnap óta: Popov doktor, egy beretváltareu fiatal, végtelen rokonszanves regátbeli ügyvéd. Ma délután a törvényszéki épület első emeletének egyik tárgyalószobájában már tárgyalt. Jobboldalt Tiplea ült mellette, sz árvaszék elnöke, valamikor a télen néhány hétig ő is vezette a lakáshivatalt. A másik oldalon Cruciu bíró, mellette pedig a lakók és háziurak egy-egy képviselője. Két élemedett ember; olyan korban vannak már, hogy nem várható tőlük más, mint békés megegyezés.

A tárgyalás nem nagyképű, de azért tisztelettel parancsoló. A felek az emelvány előtti korláthoz mennek mindannyian, egyik beléssik a másik szavába, vitakoznak és csak Cruciu bíró erőlyes csöndreintése hoz rendet.

As elnök tárgyaláson, finoman, felülemelkedetten veseti a tárgyalásokat. Minden udatra súlyt helyez, minden iránt alaposan tájékozódik, látni, hogy a törvény rideg szavát a méltányosság érzésével melaegeti.

A mai tárgyalás érdekessége Ilea Romulus lakásügye. Az Uj Kelet megírta, hogy Kolozsvár detektivfőnöke egy konyhában van családjával együtt ufova valahol a város végén. Most megtudta, hogy dr. Gyórfi a Hosszu utca hármast számú házából kihurok kedott, mert Magyarorszába repatriált. Nyomban megkérvényezte a lakbérleti bizottságnál a két szobából és konyhából álló lakást. De a háziur, Benkő Elek mászárosmester megelészni vitte őt az szal, hogy sógornőjével szerződést csinált a lakásra.

Az elnök nyugodtan hallgatta végig az indulatoskodó feleket. A háziur azszal érvelt, hogy sógornőjének ingyen akarja adni a lakást, mire a detektivfőnök visszavágot, hogy adja egy másik házában a lakást, van hát háza, ezekben majd csak elfér valahol.

A félék meghallgatása után Giurgiu doktor felállott és mintha súlyos védőbeszédet akarna tartani, szívesen esetelte a detektivfőnök helyzetét.

Ez a férfi, aki a polgári biztonság óra, nem lehet a városzéli szőlőhegyekben. Itt a helye a város szívében!

Azután meghallgatták dr. Erzmann ügyvédet, aki Benkő sógornőjét képviselte. A bíróság visszavonult.

Dr. Erzmann még mindig szeretne volna, ha a detektivfőnök beleme gy abba, hogy a lakást átengedni Benkő sógornőjének. Ő viszont családjával elmegy abba a lakásba, ahol most lakik a sógorasszony.

— De kedves uram, kívánhatja ön ítem, hogy én most új hercot kezdjek a másik háziurral?

Benkő Elek belátta Ilea igazat és csak arra kérte, vigyázzon, nehogy sógornőjét valahogy kitegyék a lakásából.

Önérzetesen felelt erre a detektivfőnök:

— Kedves Benkő ur, ön a vágyon és én vagyok az, aki örökdom a kolozsváriak java fölött. De vigyázzok ám a szegény emberek jogaira is. Biztos lehet afelől, hogy sógornőjének nem történik semmi baja.

Amikor a tanács visszajött és a jegyző kihirdette az ítéletet, hogy Ilea behurok kedott a tiszta szép lakásba ezer lei évi lakbér ellenében, már maga a háziur is gratulált „el-lenfelének”.

„Szakitok a patriarchális rendszerrel”

Tárgyalás után az új-elnöket már várták a lakásbizottság tagjai a tanácskozó szobában. De azért néhány percut szives volt szánni az Uj Keletnek.

— Az a hitem, hogy egy száz-ezer lakóju város lakásínségét nem lehet bizottságilag kielégíteni. Azt mondom, hogy be kell venni a város minden számottevő rétegét ebbe az ügybe és időröl-időre meg kell velük tanácskozni a segítés módozatait. Szakitottam a patriarchális rendszerrel és azon vagyok, hogy a törvény betűje és szelleme érvényesüljön a lakásügyekben. Mindazonáltal a hivatalt magát is gyökeresen át fogom szervezni. A városházán lévő lakáshivatal százharmincezer leiet fel fogom használni arra, hogy végül egy megbízható kataszter készüljön a város lakásairól, hogy legyen jólmüködő információ apparátusom és olyan joggyi osztályom, melyek segítségével megkönyebbül sz admnisztráció. Nem teszek szemrehányást az előző vezetőknek, de a magam programjába belevettem azt, hogy nem fogok visszariadni a törvény végrehajtásánál olyan eszközök-től, amelyeket eddig nélkülözött a kolozsvári lakásügy.

E kijelentések után Popov doktor megígérte, hogy a lakásügyi tanácskozásokba bekvánja venni a hatóságok és a lakosság képviselőit kivül a saját embereit is, hogy a közvélemény minál jobban legyen informálva a lakásviszonzokról és a lakásüzemlék orvoslásáról.

Az elnök egyébként a tárgyalásokban mindössze egyheti nyári szünetet fog tartani. Ez az idő alatt át akarja tanulmányozni az anyagot. Azután a lakbérleti bizottság tárgyalásai megszabítás nélkül fognak folyni. A hivatali helyiségeket a földszintre telepítette át, külön iktatóval és külön egyéb megfelelő hivatalal.

Csödtömeghez

tartozó elsőrangú

férfi és női

cipők

kerülnek nyilvános árverésen

páronként

eladásra

Cosma közjegyző irodájában, Főter 26. szám alatt, emeleten (Piata Unirii) folyó hó 13-án csütörtökön és a következő napokon délelőtt 8—10 óráig. 4183-1

P

Az izs itették. Embor gyilkoltak és huzták föl a fűzfákra. Ra erre az európ lás: mondja a bírósága. Ki drága életét. valami megny vonás. A sze az ítélet, esa némi kifogást is olyan öszi itéletben, akik itélete így h társait csak bíróséknak. kisebb-nagyo megiehet us veszükt tud kellene őket őket halálra? Ehhez nekün

De a saját kezük zsidókat a saját kezük bolták az ak nem lehetett gyilkosság a tén és ugya csináltak m hazudtolak Dehogy is. pszichanaliz kapca, jékk bírók még Psichonanalit pitották, hog ee társai köv got nem. A társai, hanc Iván huzta utazóli fűzfá

Igen t gyilkos és a hurok megé legyen. sz u eset. Sokkal amnesziát k házhoz szállt san megállt kiderült gyi elé se lehes embrai voná katonai bírósá tiszteltben klerus jó pé edott a ra elkövetendő keresztényi lágra került elé se lehes magyar bír meg a kem jóllakott, a Zbona so törvény elé három zsidó szokon a fü a jogrend, országón is főlött.

— A c Kovnából delmes utsból álló ch Oroszorszá tartózkodás néhány h felé tovább elbeszélék zsidóság k mozgalom. luc-szervez törvényes földözi öke mogatja a nagy terület céljaira a ban és Uk gazdasági körülbelül láló munk Oroszorszá iduló ker mával a c kormány e

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Cluj, C. Victoriei 99. Telefon 2—71. 1371

PILPUL

Az izsáki gyilkosokat börtönre kélték. Embervért ontottak, artatlanokat gyilkoltak és raboltak. Saját kezükkel húzták föl a három zsidót az utolsó fűzfákra. Rablógyilkosság: moudaná erre az európai jogfogalom. Csak rablás: mondja a keresztény Magyarország bírósága. Kimélni keli a gyilkosok bírósága életét. Van ebben az ítéletben valami megnyugtató. Dícséretes emberi verás. A szemérmesség. És nem is az ítélet, csak az indoklás ellen van némi kifogásunk. Ha az indoklásban is olyan őszinték lettek volna, mint az ítéletben, akkor a magyar bíróság egész ítélete így hangzott volna: Zbonát és társait csak rablásban mozdítjuk ki börtönből. Mert a rablás büntetést kisebb-nagyobb börtönbüntetéssel is meg lehet uszni. A gyilkosságokat nem vesszük tudomásul. Mert akkor halálra kellene őket ítélnünk. És mi ítéljük őket halálra? Legyünk szemérmesek. Ehhez nekünk nincsen erkölcsi jogunk.

De a derék gyilkosok mégis csak saját kezükkel húzták föl a három zsidókat a fűzfákra. Ugyanazokkal a saját kezükkel, melyekkel előbb elrabolták az akasztani vittok pénzét. Ezt nem lehetett letsgadni. A rablás és a gyilkosság szoros egybefüggésben történt és ugyanszok a kezek egyidőben csinálták mind a kettőt. A kezek rábeszédolták a bírók igazmondlására. Dehogy is. Valami zsidó föltalálta a pszichoanalízist. És ha nagyon szorú a kapca, akkor a szemérmes magyar bírók még a zsidóktól is tanulnak. Pszichoanalitikus mérlegeléssel megállapították, hogy a rablást ugyan Zbona és társai követték el, de a gyilkosságot nem. A zsidókat nem Zbona és társai, hanem Zbona kezével Héjjas Iván húzta föl. Azokra a bizonyos utolsó fűzfákra.

Igen bizony, de akkor Héjjas a gyilkos és a törvény az ő nyakára nyulok megérdemelt kötelet. Anyai baj legyen. Ez már sokkal egyszerűbb jogi eset. Sokkal kevésbé komplikált. Héjjas amnesztiát kap. Előzetesen és expressz, nához szállítva. Még mielőtt hivatalosan megállapítják bűnösségét. Hogy a kiderült gyilkosságok alapján törvény elé se lehessen állítani. És ez is szép emberi vonása volt a keresztény kurasz katonai bíróságának. A régi szép tradíció tiszteletben tartása. Régi időben, a kérés jó pénzért előzetes bunculeveleket adott a rablólovagoknak. A jövőben előzetes gyilkosságokra. Előzetes keresztyényi amnesztiát, hogy a napvilágra került gyilkosságok után törvény elé se lehessen állítani a gyilkost. A magyar bíróság nagyszerűen oldotta meg a kemény problémát. A kecske is öllakott, a káposzta is megmaradt. Zbona sa gyilkos, Héjjast se lehet törvény elé állítani, csak épen hogy a három zsidó árnyképe lóg még mindig azokon a fűzfákon. De az éhes kecske, a jogrend, jóllakott. Mert lám, Magyarországon is törvényt ülnek a gyilkosok fölött.

A chaluc-ügy Oroszországban. Kovnóból jelentik: Hosszu és küzdelmes utazás után egy tizenhat tagból álló chaluc-csoport érkezett ide Oroszországból. A litván kormány tartózkodási engedélyt adott nekik néhány hónapra, amíg Palesztina felé tovább utazhatnak. A chalucok elbeszélték, hogy az orosz és ukrainai zsidóság között erősen hódít a chaluc-mozgalom. A szovjetkormány a chaluc-szervezeteket nem ismeri el ugyan törvényes testületeknek, de mégsem üldözi őket, hanem sok esetben támogatja a mozgalmat. A kormány nagy területeket adott át megművelés céljaira a chalucoknak. Oroszországban és Ukrajnában háromszáz mezőgazdasági chaluc csoport dolgozik körülbelül tízezer férfit és nőt számoló munkással. Azt hiszik, hogy az Oroszország és Európa között meginduló kereskedelmi forgalom alkalmával a chaluc mozgalmat a szovjetkormány egalizálni fogja.

Jorga nem lép be az ellenzéki koalícióba

„Kormánybuktató akció nélkül is el tudom képzelni a kormány bukását”

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A meglepetés erejével hatott minden politikai körben Jorga Miklós tegnapi nyilatkozata, amelyet a „Lupta”-nak adott és amelyben körvonalazza álláspontját a már-már létrejött ellenzéki koalícióval szemben. Jorga Miklós bejelentette, hogy a készülő ellenzéki blokkba nem léphet be, mert a nemzetipárti politikuskor tervét nem tartja kivihetőnek. A nyilatkozat különben a következő:

— Az ellenzéki blokk megalkotására vonatkozó akciót nem helyeslehetem. A felmerült tervet nem tartom megvalósíthatónak és így a blokkba nem is lépek be. A koalícióban résztvevő több politikussal nem haladhatok egy uton.

— Folytatom eddigi működésemet és akik helyeslik, álljanak mellém. Take Jonescu híveivel szoros kontaktusban álok, velük minden erkölcsi indokom megvan együttműködni. Céljaink és eszközeink ugyanazok. Ezeket így csoportosíthatom:

1. A szövetség fentartása régi barátainkkal — a külpolitikát illetőleg.
2. A demokratikus fejlődés reformokkal — belpolitikai téren.
3. A maggyőződés, hogy a forradalmi ut katasztrófába sporja az országot és mindent elveszithetünk általa.

— Ami Maniuek vállalkozását illeti, a kormánybuktató akcióra vonatkozólag — mondotta végül Jorga — csak ennyit: Lehetségesnek tartom a kormánybuktató akció nélkül is, de a kormánybuktató akció a kormány bukása nélkül csak blamázs.

Jorga nyilatkozata nemcsak azért keltett nagy feltűnést, mert mindenki meg volt győződve róla, hogy rövid tárgyalások után meggyezik Maniuek, de azért is, mert Jorga a nyilatkozatában körülírt maggyőződését propagálni is akarja. Jorga hívei ugyanis híril adják, hogy a nacionális demokraták vezére a napokban Erdélybe jön, hogy igyekezzék a nemzetipárti politikuskor más elhatározásra bírni. Bár kétségtelennek tartják Jorga vállalkozásának sikertelenségét, az Erdélyben népszerű politikus-történelmítő utjának mégsem vitathatják el jelentőségét.

Jorga Erdélyben tanácskozni fog az itteni politikuskorral, sőt nyilvános gyűléseken több előadást fog tartani a háboru utáni politikai helyzetéről.

Ez más szóval azt jelenti, hogy Jorga nemcsak hogy nem csatlakozik a távolléte alatt létrejött koalícióhoz, de mert előszeretlennel tartja, igyekszik a koalíciót szétbontani. Magántanácskozásokon és négygyűléseken fog az erdélyiek magatartása ellen agítani, mert meg van róla győződve, hogy a koalíció harcieszközei nem alkalmasak a legális hatalom átvételére, forradalomtól pedig Jorga mindenkor ószintette híveit és barátait.

A nemzeti párt körében Jorga nyilatkozata és magatartása nem keltett jelentőséget. Régen tudják róla, hogy ellenzéki közigazgatás határai szűkek és soha nem lép túl a mértéken, amelyet az udvarnál állapítanak meg.

Az ellenzéki akciójerejét — mondotta a párt egyik vezetője — nem

csökkenti Jorga távolléte, aki a harcokban amugy sem jelent nagy erőt. Kétségtelen, hogy jelenléte gyorsítaná munkánk eredményét, de nagyon sokan örülnek az „alázatos ellenzék” eme vezérének hiánya miatt.

A liberálisok táborában

Jorga állásfoglalása természetesen nagy örömet keltett és most már biznak benne, hogy a koalíció vagy nem jön létre, vagy csak Jorga nélkül alakulhat meg. Utóbbi esetben számítanak arra, hogy a koalíció nem lesz kormányképes, mert a nemzeti párt vezéréin kívül az udvarnál egyetlen más ellenzéki politikust sem látnak szívesen. Jorga magatartásának főleg azért tulajdonítanak nagy fontosságot, mert tudnivaló, hogy Jorga elsősorban a parasztpárt és legfőképpen Sára Constantin jelenléte miatt marad távol az új alakulástól. A kormányzópárt úgy látja, hogy a liberális uralom egéről eloszlottak a viharfellegek és a kormány nyugodtan folytathatja munkáját. A parlamenti bizottságot tehát fokozott munkára utasították és ezek mára már kommunikéket adtak ki.

A közigazgatási törvényjavaslat

elkészítésével megbízott szekció és szakértői bizottság közli, hogy a javaslat főbb alapelveit megállapították és a javaslatot eredeti szövegében a napokban már nyilvánosságra is hozza.

Az alkotmányozó bizottság

pedig azt közli, hogy szerdán a miniszterek részvételével ülést tart. Az ülésen Disszeon, a bizottság előadója, beérjeszti javaslatát, amelyet minden valószínűség szerint elfogadnak és csütörtökön nyilvánosságra hozzák.

A király erвосlást ígér a tisztviselőknél

Arra a memorandumra melyet a köztisztviselők a kolo svári kongresszusra a királyhoz intéztek, már meg is jött a válasz. A táviratban a király megköszöri az üdvözlést és kijelenti, hogy a köztisztviselők szomorú helyzetéről tudomása van s a kormányt utasította a méltányos követelések teljesítésére. A köztisztviselők vezetősége ezennelül értesítést kapott a kabinet-irodától, hogy valószínűleg még ma közlik az audiencia időpontját, amikor a király a megválasztott öttagu bizottságot fogadja.

Kórházi szegény betegek rituális élelmező-bizottsága

HIRDETMEY

Az ort. Chevra Kadisa felügyelete és a Jehudit vezetése alatt álló kórház-élelmező bizottság ezennel pályázatot hirdet élelmezői állásra. Élelmezendő naponta rituális ebéddel a helybeli klinikákon ápell 50-60 zsidó beteg, ebből 20-25 egyén I. osztályu, a többi II. osztályu élellemmel látandó el. Az elsőosztályu élelem áll naponta: leves, főtt vagy sült majerság és tésztaból, a másodosztályu áll leves, főtt vagy sült marhsnus, hetenként kétszer tészta, a többi napokon főzélékből. Mindkétosztálynál naponta friss kenyér szolgáltatandó. Élelmező köteles az ebédeket az egyet edényben a betegekhez juttatni. Bővebb felvilágosítás a Chevra Kadisa (Szentlélek utcai) irodájában d. u. 3-6 között tudható meg. Pályázatok folyó hó 24-éig a Chevra Kadisa irodában nyújtandók be.

Cluj, 1922. évi július hó 14-én.

Az Elnökség.

Rockefeller veje és a zsidó tanár özvegye

Az Uj Kelet tudósítójától

Newyork, július 5. Azok, akik kételkednek abban, hogy a nőknek még most is korlátlan hatalmuk van a férfiak felett, halgassák meg Harold P. Mackormic, a közismert esikéző milliomos esetét, aki egy asszonyért, Frenkel professzor özvegyéért, alávetette magát egy életveszélyes fiatalító operációnak. Mackormic, aki a veje a milliárdos Rockefellernek, már elmult ötvenéves és mert fiatalkorában sokat élt, nagyon legyengült. Rockefeller veje beleszeretett egy zsidó ideggyógyász, dr. Josef Frenkel özvegyébe és valóságos rabszolgája lett az asszonyának.

Gana Wolszka valóban nem mindennapi nő. Az egy évvel szelött meghalt Frenkel dr. már harmadik férje volt. Első ura, akit Gana Wolszka egyszerűen letegad, francia volt. A második férje — Wolszka szerint az első, — egy orosz báró volt, aki hősi halált halt. Frenkel professzor Párisban ismerkedett meg Wolszkával és amikor az asszony Newyorkba jött, feladta aglegényességét és feleségül vette. A szerelmes aglegényes hatalmas palotát építtetett a hatvanhatodik uton Wolszkának.

Frenkel professzor boldogsága azonban nem volt hosszúéletű. Beteg lett és a rákbaja csakhamar megölte. Félmillió dollárnyi vagyona az özvegyé lett. Nemokára azt kezdték sugdosni Newyorkban, hogy a szép Wolszka magába boiondiotta Caeren többszörös milliomost, akizhez feleségül is ment Párisban. Uj férje, akinek az asszony örök hűségét fogadott, palotát vásárolt Párisban és Newyorkban. Kis idő múlva az a hír jött, hogy Wolszka elvált a férjétől.

Az ujságok ismét tele voltak a zsidó professzor szép és élnivágyó özvegyének a nevével és ezzel kapcsolatba hozták azt is, hogy Rockefeller veje, Mackormic, megoperáltatta magát dr. Laspinas chicagói orvos-tanárral, aki megígérte neki, hogy husz évvel megfiatalítja. A professzor egy évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett azzal a vádjával, hogy Woronoff párisi tanár tőle lopja az örök ifjuság gondolatát. Az általa végrehajtott életveszélyes operációnak az a lényege, hogy egy életerős ember ütőerének a véret átömlesztik a páciens véredényeibe és ezáltal azillető visszanyeri fiatalaságát.

Eleinte tagadták, hogy Mackormic csak a szép Wolszka kedvéért fiatalította meg magát, de most már nyílt titok, hogy a szerelmes milliomos, mielőtt felépül, Párisba utazik Wolszkához, akit állítólag már akkor is szeretett, amikor az asszony Frenkel professzor felesége volt.

Érdekes, hogy Mackormic tizenhat éves lánya, Matild, szintén excentrikus házasságot kötött. A fiatal dollárhareognó beleszeretett egy nálánál háromszor idősebb svájci lovász-mesterbe és feleségül is ment hozzá.

Vannak, akik azt állítják, hogy az operációnál egy ötgyermekes nap-szamos véret öntötték át Mackormicba, aki ezért kétezer dollárt ajándékozott a munkásnak. Ugy tudják, hogy az operáció a legfényesebben sikerült.

Kilencszázezer dollár zsidó kulturcélokra. Newyorkból jelentik: A Joint költségvetési bizottsága elhatározta, hogy kilencszázezer dollárt folyósít olyan országok zsidó kulturcéljaira, amelyek a háboru által nemcsak anyagilag veszítettek, hanem kulturális téren is. A Jointhoz e határozattal egyidőben kérvény érkezett Oroszországból. A kérvényt száz tudós író és művész irt alá. Azt kéri, hogy a Péterváron működő három zsidó tudományos és művészeti intézmény számára juttasson a Joint megfelelő pénzübeli támogatást. A Joint elhatározta, hogy háromezer dollárt utal ki az oroszországi zsidó kulturintézmények támogatására.

Kupferstein M. uri szabótermében
elegáns öltöngök és felöltők készülnek jutányos árak mellett.
Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.
Cluj, Unió-utca 18. szám.

HIREK

Ki veszélyeztetli a balkáni békét? Zagrabból jelentik: Az „Obsor” belgrádi értesítése szerint a román kormány értesítette Passicot, hogy nem osztja nézetét a Balkán békéjének román részről való veszélyeztetéséről. Ellenkezőleg, a jugoszláv kormány Bulgáriában tett lépéseivel azt a benyomást keltette, hogy konfliktust akarna előidézni.

A bányászkongresszus második napja. A Redont helyiségében folytatják a Romániai Bányamunkások kongresszusát. A második napon folytatták a napirend feletti vitát. Csizsér József központi titkár, volt petrozsényi képviselő folytatta a titkári jelentés előadását, melyben rámutatott a szövetséget múlt évi működésére és a jelenlegi helyzetekre. A napirend második pontjának — a pénzügyi jelentésnek — előadója Stejan volt, aki ismertette a szövetség anyagi helyzetét. Ma délelőtt megválasztották a jelölt bizottságot, amely a központi vezetőséget és a két központi titkárt fogja jelölni. A bizottság tagjai Joan Radu zsilvölgyi, Joan Someanu zalatnai, Dumitru Baias bánáti, Kovács György nagybányai bányamunkások lettek. A kongresszus előreláthatóság még két-három napig fog tartani.

Repatriáltak is jöhetnek Erdélybe. Az Erdélyből Magyarországra repatriáltak közül többen azaz a panasszal fordultak itteni ismerősükhöz, hogy nem szerezhettek Magyarországon román utlevélet, amivel rokonaik látogatására vagy üzleti ügyeik elintézésére visszajöhessenek Erdélybe. A repatriáló hivatalban szerzett értesülésünk szerint a Magyarországra visszahonosított nyugodtan idejöhettek ilyen ügyekben, de csakis magyar utlevéllel és a budapesti román követségen szerzett látamozással. Román utlevélet nem adnak ki repatriáltak számára, mert ezek visszahonosítási kérvényük elintézésével megszűntek román állampolgárok lenni. Ha tehát valaki, aki repatriáltatta magát és Erdélybe akar jönni, csakis magyar utlevéllel teheti meg az utat.

„Lejáratják a magyar nemzetgyűlés tekintélyét.” Budapestről jelentik: Viczián István volt államtitkár kijelentette, hogy a destruktívval csak úgy lehet szembeszállani, ha a szenvedő társadalmi osztályokat kielégítik. A szocialisták azt hiszik, hogy ők egyedül hivatottak a munkásságot képviselni, holott a kormányt is hivatottak képviselni. A szocialisták deklarációjára válaszul felolvassa a „Népszava” 1918-ban megjelent egyik cikkét, amelyből azt a következtetést vonja le, hogy a szociáldemokraták közelebb állanak a bolsevizmushoz, mint a polgári pártok. Beszédét a szocialisták általános gunyos közbekiáltásokkal zavarták, mire Gaál Gaszton elnök figyelemzést a képviselőket, hogy ne jássák le a nemzetgyűlés tekintélyét. Viczián az emigránsokkal foglalkozva, bemutat több röpítort, amelyek az országot és a kormányt, valamint a nemzetgyűlést támadják. Az emigránsok szerint mindenki úgy szolgálja hazáját ahogy akarja. Vanczák közbeszólt, hogy Kossuth is ezt tette 48 után! Erre nagy felzúdulás a jobb oldalon és a középben, közbekiáltások: Miféle hang ez? Hogy lehet Kossuthot az emigránsokkal egyszerre említeni. Viczián ezután felolvassa a bécsi „Jövő” egyik cikkét, amely szerint az emigránsok nem térnek vissza, amíg Horthy nincs elavoltva, mert csak akkor alkonnyodott be a rablóvilágnak. Ugyanazok felolvassa a „Jövő”-ből Garami Ernő cikkét, melyben azt írja, hogy a kisantantnak kell beavatkozni, hogy Magyarországon rend legyen.

A Tarbut hivatalos órái. A Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület fincsé leánygimnáziumának igazgatósága a nyári hónapokban hétfőn és csütörtökön d. e. 10—12 óráig tartja hivatalos óráit az Eötvös-u. 8. sz. alatti iskolában. A titkárság.

Rathenau két gyilkosát elfogták Spanyolországban. Londonból jelentik a Wolff ügyvédek: Madridi távirat szerint Bigo kikötőjében az Alcinate hajt két utasát letartóztatták, mert azazl gyanúsítják őket, hogy részt vettek Rathenau német külügyminiszter meggyilkolásában. Mindketten német alattvalók. Letartóztatásuk a hajó kapitányának szikratávirati jelentésére történt, amelyben értesítette a bigo tengerészeti hatóságokat, hogy Hamburgból való elindulása után két gyanús egyént fedezett fel az egyik szénkamrában és kérte, hogy a hajó érkezésekor megfelelő számú katonaság legyen a kikötőben. Így fogták el a két német utast, akiről azt hiszik, hogy a hírhedt „C-szervezet” tagjai. A foglyokat a legelső Hamburgba induló gőzessel visszaviszik Németországba.

Egységes utlevél az orosz menekültek számára. Párisból jelentik: Genéből érkezett tudósítások szerint ott a rapokban több kormány képviselője értekezletet tartott. Az értekezlet főpontja Nansen doktor javaslata volt, az Európa különböző országaiban élő oroszok egységes utlevélre és látamozás elintézésére tárgyában. Nemzetközi menekült utlevél ez, amely az orosz menekültek könnyen bejuthatnak azokba az országokba, amelyek befogadó képességét nem terhelnek. A konferencián a népszövetség jogügyi osztálya igazgatójának elnöklésével tizenhat állam vett részt. A konferencia bizottságot küldött ki, amely megállapítja a nemzetközi utlevél formáját.

Zsidók a Távol Kelet köztársaságában. Washingtonból jelentik: Skviersky, a Távol Kelet köztársaságának kereskedelmi megbízottja ezidőre amerikai köruton van. A Jewish Correspondence Bureau egyik munkatársa beszélgetést folytatott vele. Skviersky elmondta, hogy az új köztársaság területén körülbelül hatvan ezer zsidó lakik. Az országban vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül mindenki teljes polgári szabadságot élvez. Az alkotmány minden nemzetiségnek önkormányzatot ad. A nemzeti ügyek számára minisztérium van, amely valamennyi nemzetiség ügyét külön az illető nemzetiségek dolgaival foglalkozó osztályok útján irányítja. Kulturális autonómiájuk is van egyes nemzetiségeknek. Előszörban ukrán, zsidó, koreán és tatár nemzetiségek jönnek figyelembe.

Antiszemita diákhcecek a prágai egyetem új rektora ellen. Prágából jelentik: A német nemzeti és klerikális ifjúság tiltakozott Steinerz tanárnak a prágai német egyetemen rektorrá való megválasztása ellen. A diákok határozatukban megindokolják állásfoglalásukat és kimondják, hogy Steinerz ellen egyetlen kifogásuk van, az, hogy zsidó. Kimondták azt is, hogy az új rektor ellen erőszakos eszközökkel fognak fellépni, meg fogják tegadni a beiktatás alkalmával az esküt és bojkottálni fogják a prágai német egyetemet.

Róma lecsuszik, Newyork felcsuszik. Londonból írják: Egy londoni csillagász tudományos kutatások és számítások alapján megállapította, hogy Nápoly és az egyenlítő közötti távolság az elmúlt 51 esztendő alatt egy, egy és fél mérfölddel megrövidült és hogy Greenwich alig két évtized alatt majdnem félszáz mérfölddel huzódott a trópusok felé. Megállapították, hogy ezt a változást a földnek alig észlelhető szabálytalan kilengése okozta. Ez a szabálytalan mozgás nem változtathatja meg magát a tengelynek az irányát, de határozottan megváltoztatja a földfelület pontjait s így a sarkpontokat is. Az egyenlítő a sarkpont legkisebb mozgásait is szorosan követi. Két teljesen különböző szabálytalan elmozdulást állapították meg: az egyik egy év alatt, a másik körülbelül 14 hónap alatt teljesedik be. Egy föltevés szerint oly erők működnek itt közre, amelyek a sarkpontot állandóan délfelé tolják. A távolságok megváltozását helyi mozgások is okozhatják, így a föld felületének viszonylagosan csekély elcsuszamlása, vagy pedig a legújabb feltevés szerint: a kontinensnek teljes elmozdulása, „el-

csuszása”. A szélességek elváltozását már régóta kísérik figyelemmel a csillagászok s végül arra az eredményre jutottak, hogy a sarkpont állandóan az északamerikai kontinens irányába, délfelé tolik el. A valószínűség azonban annyit jelent, hogy az Egyesült-Államok városai lassan északra húzódnak. Természetesen mindez nem jelenti azt, hogy egy szép napon arra ébredünk, hogy az északi sark Budapestre kerül. A megállapítás szerint a pólusnak délfelé húzódnása egy év alatt alig jelez husz centiméternyi eltolódást, már pedig ez tízezer év alatt sem tenne ki egy teljes mérföldet. S csak egymillió év alatt volna 95 mérföld a változás. Milyen kényelmes dolgunk lesz pöhány ezermillió év múlva az északsarki utazóknak, ha az északi sark Budapestre, vagy Prágiba kerül. Ha lesz még villamos, talán szakaszjeggyel is eljuthatunk hozzá.

Amundsen repülőgéppel indult az északi sarkra. Rómából jelentik: Amundsen, a világhírű norvég sarkutazó, vasárnap Alaskában repülőgépre szállt, hogy elérje az északi sarkot.

Ha egy Rotschild meghal. Frankfurtból jelentik tudósítónk: Néhány héttel ezelőtt bontották fel a múlt esztendőben meghalt Rotschild Salamon báróné végrendeletét. A végrendelet ötszáz ezer frankot (kilencmillió leit) hagyományozott Frankfurt városának emberbaráti célokra. A báróné Frankfurtban született és ezért emlékezett meg végrendeletében szülővárosáról. Egyidejűleg az angol lapok azt jelentik, hogy a napokban halt meg Rotschild Alice báróné, aki Angolországban és Franciaországban élt és annakidején Viktoria angol királynőnek bizalmas hártóje volt. Végrendeletében többek között társulódónőjének tizenöt ezer fontot (tizenötmillió leit) egy összegben és ötszáz font (ötmillió leit) évi járadékot biztosít. A főkezesének három ezer fontot (hárommillió leit), a pinceszesterének kétezer fontot hagyományozott. Ezeket az adatokat az angol és francia lapokból vesszük. Valószínűnek tartjuk, hogy a két Rotschild báróné nagyobb összegeket hagyományozott zsidó nemzeti és társadalmi célokra is, mert az régi tradíció a Rotschild házban. És különösen most, hogy az egész Rotschild ház szorosán bekapcsolódott a cionista mozgalomba, másképp nem is lehetséges.

Véres vasutasstrájk Newyorkban. Newyorkból jelentik: A vasuti strájk véres zavargásokkal idézett elő Newyorkban, ahol a vasuti igazgatóság indiánokat alkalmazott strájk-törőkül. Illynoisban a nemzeti gárda megszállta az állomásokat. A missouri mellei csapatokat mozgósították.

Koleraesetek Bukarest közelében. Bukarestből jelentik: Orangesiban, Bukaresttől három kilométernyire, vasárnap egy koleraesetet konstátáltak. Az egészségügyi hatóságok azonnal megindították a vizsgálatot és megállapították, hogy a betegséget egy Anghel Jon nevű katona hozta magával a Dnyeszteren túlról. A katona három napi betegség után meghalt s ma meghalt anyja, testvére és kis gyermeke is. Ma a kórházba szállították két férfit és két nőt, akik szintén gyanús tünetek között megbetegedtek. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket a járvány elterjedésének megakadályozására.

Vizbefojtják és tüzesvassal megbélyegzik az antantkatonák barátait Felsősziléziában. Oppelnből jelentik, hogy a szövetséges csapatok kivonulása után egész Felsősziléziában heves tüntetések és zavargások kezdődtek. Gleiwitzben vízbe dobták azokat a nőket, akiknek viszonyuk volt szövetséges katonákkal. Oppelnben több asszonyt a tömeg levetkőztetett és tüzesvassal megbélyegestek több leányt, miközben a Deutschland über alles dalt kellett énekelniük.

Asszerbeidzsánban leverték a szovjetet. Londonból jelentik: Asszerbeidzsáni jelentések szerint ott győzött a bolsevistaellenes forradalom.

Székesfehérváron szénsavas forrást feleztek föl. Székesfehérvárról táviratozzák, hogy az Árpádfürdő építési munkájának befejezése közben, százhatvan méter mélységben szénsavas forrásvízre bukkantak. A kiáradó szénsavas víz mennyisége meghaladja a napi 150 köbmétert és szénsavtartalma Magyarországon a legerősebb. A balatonfüredit kétszeresen felülmúlja. A furást folytatják.

Népszámlálás Lengyelországban. Varsóból jelentik: Az utóbbi népszámlálás eredményét most tették közzé. Lengyelországnak ma 17,359,483 lakosa van. Ezek közül hatvannyolc százaléka lengyel, harminckét százalék pedig más nemzetiségű. A más nemzetiségűek között Varsóban a zsidók kilenvenöt százalékkal szerepelnek.

Wells szerint száz év múlva nem lesz már szükség — nőkre. A most hozánk érkezett „North American Review”-ben Wells, a világhírű angol regényíró cikksorozatát ír, milyen lesz az ő véleménye szerint 2000-ben a családi élet. Cseléd, szobaleány, inas és szakácsnő természetesen ismeretlen fogalmak lesznek. A család csak telefon útján érintkezik a különböző szállítókkal. A konyhák is megszűnnek, mert a közétkeztelvényeken olyan árban lehet mindent megkapni, hogy házban nem is érdemes főzni. Minden háztartási munka megszűnik: porolni, szellőztetni, ruhát takarítani nem kell, mert mindent elvégzi a technika minden eszközzel felszerelt intézet, amely néhány óra alatt egész utcákat képes kiszolgálni. És a gyerekek? Wells szerint 2000-ben ugyan lesznek még gyerekek, de nagyon kevés. Ezeket a fehér hollókat nem otthon nevelik, hanem gyermekmenhelyeken, amelyeket orvosi pszichológusok vezetnek, ami kétségkívül gyönyörű vigasz a jövő szerencsétlen gyermekei számára. A nő szerepe ilyenkor nagyon kis térre szorítkozik. Később aztán, ha a gyermek-fehérhollók is kivésznek, teljesen fölösleges teremtménnyé válik a nő, következésképpen lassankint teljesen kivész ez a fajta. — Tyű, ez áldójt Wells bátyánk, de jó dolgunk lesz, amikor csak úgy — rőszakokorban jövünk a világra! De nem mondaná meg, hogy ha nem lesz nő, akkor minek?

Öngyilkosság. A kolozsvári eszperantó kongresszusra érkezett bolgár delegáció egyik nőtagja, akit negyvenedmagával a mentőállomás épületében szállásoltak el, öngyilkosságot követett el. A mentők ugyanakkor egy másik szerencsétlenség színhelyén voltak és így nem volt, aki első segélyt nyújthatott volna. Az eszméletlen nőt, aki állítólag valami fehér porral megmérgezte magát, bevittek a belgyógyászati klinikára. Tettének okát és nevét, minthogy az öngyilkos a gyomormosás ellenére sem nyerte vissza öntudatát, még nem sikerült megállapítani.

Letartóztatták a homeli rabbit. Rigából jelentik: A szovjetkormány rendeletére letartóztatták Borisanszki homeli rabbit állítólag ellenforradalmi ténykedése miatt. Az ellenforradalmi működése abból állott, hogy biveit ellenszövegűre lázította a szovjetkormány azon intézkedése ellen, amely a zsidógógi kincsek lefoglalását rendelte el.

Revolveres vita a belgrádi nemzetgyűlésen. Belgrádból jelentik: A nemzetgyűlésen viharos jelenetek voltak. Ezt megelőzően Tumbik volt külügyminiszter élesen bírálta a jelenlegi rendszert és különösen az ugynevezett egységesítő politikát. Utána Michalsich a Magyarországtól lekaposolt területekről beszélt, miközben Sevioc és Vidakovics képviselők éles személyi vitában a legerősebb kifejezéseket szórták egyfelé. Vidakovics az elnöktől védelmet kért. Azonban a nagy lármában nem hallatszott a hangja, mire felugrott és odarohant Seviochez, akit kétszer arolütött. Sevioc az inzultusra előkapta revolverét és előrefelé szegeste, akit le is lőtt volna, ha a gyerekek ki nem csavarják kezéből a fegyvert. Az ülést az elnök azonnal félbeszakította.

Az Egyesült tere a b

Mi kell ahhoz, bocsássá

As Uj A

Newyork, július 12. Számos amerikai kérdésekkel kapcsolatban az Egyesült Államokból, hogy az Egyesült Államok törvényeként a bevándorló törvények bonyolult kérdése annál is inkább a homiolektori keresetéről van szó. Amerika a hátré állapított beavatkozási tervet az Egyesült Államok évenként az illető nemzeti lakosok közvéleményétől függően.

Az amerikai közlik most, amelyet D. ter a washingtoni gyűlés küszöbén hoz intéz, az szemben elfog Davis hangsúlyozta az Egyesült Államok legkisebb részén.

Szükség van, hogy szívesen magán is Amerikába. A tan, anyámmint fedélközben érkezünk künn is, hosszú vándorlók között gyári munkások egész töve kalmam nyit, merjem meg a típusait. Természetével a tükörnek új ha

Megyer Shortridge javírányt követésünk megvaslatnak az ismeretek szilozza az állan előfeltételnyel bírásán esszerű feltétel ellenében a Shortridge szitái eljárás, elszegényedés a bevándorlókól is.

Feltétel mert magánal feltehető érel és használja semmiképp sem az idegen nyelvitassák. Olymellyel a b legjobb barátj. Igen c dése a Short hogy az elszegényedés kivádoskodni kíván levő bevándorlók, aki őt az Egyesült-Államokba kell, mielőtt elgondoljuk, esztendőre, m ság váras a gyermekeire, jelentőségben lésának szociáiban is megny idegenben elszegényedésére is szorvez a hátrm

Az Egyesült-Államok minisztere a bevándorlásról

Mi kell ahhoz, hogy Amerika be-bocsássa az idegent?

Az Uj Kelet tudósítójától

New York, június 12. Shortridge szenátor amerikai szenátor a kivándorlási kérdések egyik legismertebb amerikai szakértője. Abból az alkalomból, hogy Shortridge szenátor most bevándorlási kérdés új rendezésére vonatkozó törvényjavaslatát a parlamentnek benyújtotta, a bevándorlási kérdés annál inkább a világérdeklődés fókuszterébe került, mert nemcsak a bevándorlók számáról van szó, mint arról, hogy Amerika a három százalékban megállapított bevándorló százalékot két százalékra akarja lecsökkenteni. Azt jelentené ez az új rendelkezés, hogy a jövőben minden európai országból csak annyi lélekszámnak két százalékát bocsátja be az Egyesült-Államok évenként, amely számmal az adott nemzetiség az Egyesült-Államok közvelel háborúelőtti népesség statisztikájában szerepel.

Az amerikai lapok kommentárok közlik most azt az érdekes levelet, amelyet Davis munkügyi miniszter a washingtoni parlamentáris tárgyalás közben Shortridge szenátor felé intéz, amelyben a javaslatl szemben elfogadott nézetét fejt ki. Davis hangsúlyozza, hogy ezek a célok egyéni nézetek, de az illetékes miniszteri nyilatkozatnak a rendelkezés is különösebb jelentőséget bír, mert a tény, hogy Davis maga is bevándorló került az Egyesült-Államokba, amelynek a minisztere, természetesen legérdekesebb részét a rendelkezésben közöljük:

Szükségem tartom elmondani, hogy szülőhazámból, Walesből magam is bevándorlóként jöttem Amerikába. Akkor nyolc éves voltam, anyámmal és testvéreimmel. A kikötő utasok, szegénységben érkezünk az „újvilág”-ba. Itt azonnal, hosszú ideig éltam a bevándorlók között, amikor felnőttem és gyári munkás lettem. Akkor is életem egész további folyamán bő alkalmazást nyújt, hogy közvetlenül ismerjem meg az idegenek különféle nézetét. Természetes, hogy én csak a bevándorlók között beszélek azokról, akik új hazát kell keresniük.

Meggyőződésem, hogy Mr. Shortridge javaslata valóban azt az irányítást követi, amellyel barátokat és ismerőseket meg akarunk menteni a törvényjavaslatok az a kikötés, amely alapján az állam polgárság elnyerésének előfeltételéül, valamint az angol nyelvű vizsgálatának kikötése korszerű és esztétikus feltételek szerintem. Ennek elutasítása megkívánja könnyíteni Shortridge szenátor javaslata a honosított eljárás, meg akarja gátolni az elszegényedést és gondoskodni kíván a bevándorlók özvegyeiről és árváiról.

Feltétlenül kívánatosnak látom, hogy magának a bevándorlónak jól fel legyen érdeke, hogy bírja, ismerje és beszélni a köz nyelvet, ám szemérem sem volna amellett, hogy az idegen nyelvek használata szigorúvá válassék. Olyan intézkedés volna ez, mellyel a bevándorlót, az idegent legjobban barátjától fosztanók meg.

Igen okos szociális intézkedés a Shortridge-javaslatnak az is, hogy az elszegényedett idegenről gondoskodni kíván. A jelenleg érvényben levő bevándorlótörvény az idegen, aki öt évnél rövidebb ideje lakik az Egyesült-Államokban, deportálni kell, mielőtt a kéz terhére esik. Ha elgondoljuk, milyen szörnyű szegénység, milyen lesújtó nyomorúság várna a bevándorló családjára, gyermekeire, akkor látjuk csak teljes jelentőségében Shortridge elgondolásának szociális értékét, amely azonban is megnyilvánul, hogy a nálunk idegenben elhalt kenyérkereső halála esetére is szociális gondoskodást tervez a hátramaradók javára.

A pétervári zsidó egyetem

Leleplezik a cári antiszemitizmust. A londoni lordmajor és az orosz cár. Kik tanítanak a világ legelső zsidó egyetemén?

Az Uj Kelet tudósítójától

Prága, jul. 7.

Oroszország tudományos körei — jelenti a pétervári Rosviet — édes ünnepségeket rendeztek Petrogradon, az ottani zsidó egyetem fennállásának ötödik évfordulója alkalmából. 1918-ban alapították az egyetemet, a legszorgosabb időkben és nem túlságosan biztató auspiciók között. A kormányzat illetékes faktora nem nagyon támogatták az intézményt és már tevékenysége első periódusában magárahagyták. A nemzsidó tudomány részvételeül nézte a zsidó alma mater kínos vergődéseit és csak akkor lépett ki közöm-bösségéből, mikor látta, hogy a zsidó energia valódi csodákat művelt és alig néhány hónap alatt olyan intézménnyé fejlesztette a héber főiskolát, amelyről nagyon sokat remélhet a tudományos kutatás. Az e napokban lezajlott ünnepség valami elégtételadás-féle volt az eddig elszegényedett máltó-zés miatt.

Petrograd — írja a Rosviet — való-ságos kultúravisitát, egyetlen óázisa a zsidó egyetem.

A külföld egyetemei és tudományos társaságai üdvözlő táviratokkal halmoz-ták el ebből az alkalomból a petrográdi zsidó egyetemet. Az üdvözlők között van a londoni Historiái Társulat is, amelynek az átírata valamennyi között a legértékesebb is. Kedves figyelemből az egyetem kéziratgyűjteménye részére egy levelet küldött jubiláris ajándékké-pen a Historiái Társulat, amely bizo-nyos mértékig történelmi jelentőségűnek mondható.

A történelmi dokumentumnak ez a története.

1890-ben a londoni Guild-Hal-ban óriási demonstrációs mitinget tartottak Anglia liberálisai, hogy tiltakozzanak az oroszországi zsidók kegyetlen elnyoma-tása ellen. A mitingben London akkori lordmajorja: sir Josef Savory elnökölt. A miting határozatából levelet küldött a cárnak és ebben elébe terjesztette a rezolúciót, amelyben Anglia keresztény tudósai, írói, művészei, politikusai és az anglikán egyház püspökei arra ké-rik, hogy szájra meg ártatlanul öldö-zött alattvalóit és ne engedje, hogy azok a sötét reakció áldozataivá vál-janak.

A lordmajor felnyitattalul kapta vissza az ártatot a cári udvar londoni nagykövétől. A kiserő jegy-zékben szigorúan felszólította a lordmajort a nagykövet, hogy ne avatkozzék a cári kormány dolgaiba és törődjék csak azzal, ami hivata-lánál fogva rá tartozik.

Sir Josef Savory nem hozta nyil-vánosságát ezt a sötét visszautasítást. A levelet és a cárnak szánt aktákat a fiókjába zárta. Tavaly bekövetkezett ha-lála után lady Savory a szomorú és szegénytelen emlékü relikviát a Historiái Társulatnak ajándékozta, amely azt a Mókata-könyvtárban helyezte el. Az akták innen kerültek most Petrogradba, ahova nem jutottak el, mikor a cári uralom alatti a cári hatalom érdekében pogromokat rendeztek Oroszország zsidói között.

Harmarköt év kellett ahhoz, amíg az írások eljutottak Petrogradba. Har-minckét évvel korábban talán zsidó éle-teteket mentettek volna meg, most csak a történelmi kutatást segítik elő, de ez sem haezon nélkül való. Mert a Trockij-szkaja uton, a petrográdi zsidó egyetem épületeiben, komolyan folyik a történelmi kutatás.

Nem érdektelen felemlíteni, hogy kik tartanak előadásokat a petrográdi zsidó egyetemen és mit tanítanak a héber professzorok. Ezt az érdekes listát szintén a „Rosviet” közli.

Zsidó történelem: Dubnov, újkori történet: Luszinszky, ókori történet: Krasznov-Admoni, zsidó irodalom: Zin-berg, az orosz zsidók története: J. Brucksz és J. Gezen, az okonómia története a zsidók között: Brucksz és J. Kolischer, a lengyel zsidók törté-

nete: J. Kleimann, a karaiták törté-nete: Markov, biblia, bibliatörténet és találat: dr. Eisenstein, zsidó jog: La-saresohn, filozófia: Steinberg, a zsidó festőművészet története: Majnun, a zsidó szulptura története: Ginzburg, zenetörténet: Roszovszky, vallástörténet és vallásbölcsélet: Margulin. Külön ka-tedrája van a héber nyelvnek és ez tantárgynak kötelező.

Peter Uhle

A franciák megismétlik a génuai taktikát

Páris, július 11. A Havas-ügynök-ség jól értesült hágai forrásból je-lenti, hogy a francia delegáció kon-statálva az ellentétet a szovjetdele-gátusok álláspontja és a francia ál-láspont között, amelyet utóbbi június

Uj zsidó költőket fedez fel Henri Barbusse lapja, a „Clarté”

Az Uj Kelet tudósítójától

Páris, július 11. A „Clarté”, Henri Barbusse vezetésével az öt világrész független morális és felelősségteljes gondolkodású és éremszerű régegit akarja a világba érdeklőben harcolni a szervezett egybetömöríteni. Ezért — mint ez már a köztudatba is felszivódott — a Párisból kiindult és az egész művelt világon szíjjel-áradt Clarté-mozgalom frontot csinál a világ jövőjét újabb katasztrófákkal fenyegető nacionalizmus elhatalma-sodása és az újabb huszmillió he-katombát előkészítő imperializmus és militarizmus ellen. Ezzel szemben különös figyelemmel regisztrál min-den olyan hangot, mely a barbár háború ellen emel vádat. Minden hangot, mely nemzetközi átfogó ere-jénél fogva a népek testvériségére és szolidaritására apellál, mely át van hatva a világlelküismeret és a humanizmus melegségével. A Clarté-mozgalom francianyelvű hivatalosa, az ugyancsak Clarté nevű folyóirat, a programját tekintettel legutóbbi hosszabb méltatást közöl a világhá-boru zsidó költészetéről, melynek je-lentősebb megállapításait a következ-zőkben közöljük:

A zsargon irodalma a decen-tralizáció törvénye alá van rendelve, mint Izrael népének egész sorsa. Tudjuk, hogy Vilnában, Varsóban éppen úgy, mint Berlinben, London-ban, Newyorkban és Buenos Aires-ban a zsidó intellektus mindenütt gyújtópontokat teremtett magának. Ez a kultúrélet annyira élénk, hogy e pillanatban megoldhatatlan fel-adat e szellemiségnek minden moz-dulását, minden áramlását felfogni. E pillanatban a munka egy elenyé-szőn kis részét akarjuk csak elvé-gezni, mikor a háború alatt felfede-zett ukrán zsargon-költészetéről szö-lünk.

Az 1919. esztendő egy Hopstein nevű zsidó költő nevére ismertté. Ez a költő különösen az új verse-lési formákban teremtett remekeket. Költményei a formai tökéletesség végső fokozatait érik el, harmóniku-sak, gyöngédek és ritmussal teltek. Érdekes azonban, hogy a formák kultusza nem hatalmasodik nála ki-zárólagossá. Az új világ építésére irányuló lángoló akarat mutatkozik teljes aktivitásával Hopstein költé-szetében. Munkálni, cselekedni akar. Érzésmódja azonban egészen egyéni, teljesen személyes. A nagy orosz forradalmi költő, Alexander Blok miszticizmusából is találunk nála egy égső szikrát.

A háborúból egy másik zsargon költő is született: Leib Cvitko a neve. Nem oly nyugalmas, megbékélt tem-

1. i és 12.-i memorandumaiban lefe-ketett, azzal a tervvel foglalkozik, hogy elhagyja a konferenciát, ha a szovjetdelegátusok radikálisan nem változtatnak eddigi magatartásukon.

Válságban a hágai konferencia

Hága, július 11. A konferencia válságba jutott, Hollandia képviselője ugyanis a régi tulajdonosoknak biztosított előnyökről pontos adatokat kért Litvinovtól, mire az kijelentette, hogy a szovjetkormány csak az elsőbbségi jogot biztosítja. Castier belga delegátus kérdésére, vajjon a szovjet továbbra is megtagadja-e a magántulajdont, kijelentette, hogy erre nem válaszol, de hozzátette, hogy a magántulajdon visszaszolgáltatásának kérdéséről szó sem volt és nem is lehet. A konferencia további ülés-ein Litvinov ismertette a szovjet által alakított vegyes társaságoknak adott koncessziókat, amelyeket minden nacionalizálási és elkobzási itél-kezések alól mentesítettek. A kon-cesszió tulajdonosi kötelezettségeket vállaltak, hogy tüzemeikben bizonyos százalékig orosz munkásokat alkalmazzanak. A koncessziók közt vannak petróleummedencék koncessziói is.

peramentum, mint Hopstein. Keserű és agresszív. Nyolc éves korától kellett mindegy nyomorúságban kegyeret megkeresnie. A világ végső megér-téséhez akar nagy lendülettel eljutni, de panaszkodik, hogy utjában sok sárat talál. A „Szókék” című kötetében az európai fajta akája meg-békíteni a zsidósággal.

Ugyancsak Ukrajnából származik Cartun Mózes, kinek a pogromos kozákháború és a nyomor fogják be emlékeit. A teljesen ismeretlen és nagy nyomorban sanyalódó költő egészen véletlenül mutatott meg egy amerikai orvosnak egy szíznegyenhat költeményt tartalmazó kéziratot, mely világhírűvé tette. Ennek a költőnek semmi irodalmi nevelése vagy tanultsága nincsen. Izrael egész martíriumát csinálta végig sorsában. Ennek a mar-tíriumnak ad hangot az expresszió végső erősségével. A pogromok véres ciklusán kívül oly költeményeket is írt, melyek magikus szépség jegyét viselik magukon. Gyakran egy ukrán vidék dalol fel szavaiban, vagy a természet, vagy éppen az erotika felhar-sanása. Nem jereimádásról van szó és mégis valami vad izt érziünk alkotásán. Harminchárom éves, de az esztétikus megállapíthatja, hogy máris egy egészen figyelemreméltó jelen-sége a világirodalomnak.

Ezek után a Clarté Cartun egy közleményét közli, melyet nővérehez írt, kit egy kozákpogrom női becsü-ltetől rabolt meg. A vizsgálatas megható lendületeit találja meg a költeményében. A testvéri érzés, mely minden gyöngédségével közeledik „a sárba tapodott szűzi álmok és élet-várások felé.”

A zsidói Poale Cedek estélye A zsidói Poale Cedek vasárnapi köngyűléssel kapcsolatban műsoros estélyt rendeztek a kolozsvári vendégek tiszte-létére. A műsor kiemelkedő száma Giszkalay Jánosnak: A titok című egy-felvonásosa, melyet elismerésemelől buzgalommal vittek színpadra a zsidói zsidó iparosokból rekrutálódott szereplők. Előadás után szízsötven terítéses bankett volt, amelyen a Poale Cedek céljairól, eredményeiről és a nemzeti mozgalomban ráváró feladatokról beszélt Klein Mózes, Schwartz Ignác, Rimóczi Jakab, Schor Móse, Weisz Jakab, Cér-jék Herman és mások. A közgyűlésen kimondták, hogy elvben hozzájárul-nak a Poale Cedek-egyletek országos szervezetének kiépítéséhez, amelynek szabályzatvezetőt a már meglévő egyesületek kongresszusa fogja meg-alkotni.

KÖZGAZDASÁG

Miért nem indult meg a Magyarországgal való postacsomagforgalom a megállapodások ellenére sem

Az Új Kelet tudósítójától

A Románia és az utódállamok közti postaforgalom még mindig súlyos nehézségekkel küzd. A több mint három éves impériumváltozás óta az érdekeltek államok szakfőfői számtalan ankétát tartottak, amelyeknek gyakorlati eredményeit nem élvezhették. Pedig az utódállamok gazdasági és intellektuális egymásrautaltsága kétségen felül áll és a sokat hangoztatott konszolidáció sinylete az utódállamok postavezérgazgatóságai között. Annak idején az Új Kelet részletesen beszámolt a tárgyalások eredményeiről és hírül adta, hogy a postacsomagforgalom Románia és Magyarország között rövidesen megindul. A tárgyalások eredményeinek híre érthetően meglepődést keltett mindkét országban.

A tárgyalások eredményeinek közlése után azonban közel hat hónap telt el anélkül, hogy a tárgyalások anyagából valami is megvalósult volna. Munkatársunk kérdésére a kolozsvári postavezérgazgatóság az alábbi felvilágosítást adta:

— Valóban történtek megállapodások néhány hónapja a román és magyar postai megbízottak között. Hogy a megállapodások nem váltak valóra, nem lehet a román postát felsőfokú tenni. Mi mindent elkövetünk, hogy Magyarország és Románia között biztosítsuk a lakosság legszélesebb rétegeit érdeklő zavaralan postacsomagforgalmat. Az akkori tárgyalások kitűnő eredményre zárultak és minden reményünk meg lehetett, hogy egy-két hónapon belül megközelítjük a békebeli állapotokat. A megállapodások kizárólag technikai kérdéseken szenvedtek hajótörést. Ugyanis a magyar nyelvű csomagforgalom precíz lebonyolítására a román és magyar határállomások nem rendelkeznek megfelelő helyiségekkel. A magyar delegátusok annak idején kötelező ígéretet tettek, hogy a szükséges helyiségek építéséhez azonnal hozzákezdnek, amikor mi is megkezdjük az építkezést. A román delegátusok elkészítették az építkezés költségvetését, amelyet a bukaresti vezérgazgatóság teljes egészében el is fogadott, — azonban pénzt nem utalt ki előtünk ismeretlen okokból. Mi sokszor sürgettük minden eredmény nélkül az építkezések megkezdését, de ez még egyre késik.

— Milyen stádiumban van — kérdeztük — a postatakarékpénztár likvidációja?

A legközelebbi napokban Budapestre érkeznek az utódállamok képviselői, ahol egy hétig tartó konferencia keretében véglegesen elintézik a postatakarékpénztár likvidációját. A bukaresti vezérgazgatósághoz már megérkezett a konferenciát előkészítő bizottság meghívása és tudomás szerint a vezérgazgató ur ki is jelölte a delegátusokat. A budapesti konferencián a postatakarékpénztári tartozások hifizetésének kulcsát fogják a delegátusok megállapítani.

— Mi a vezérgazgatóság álláspontja a telefondíjak leszállításának ügyében?

A bukaresti vezérgazgatóság a mozev elintézés álláspontjára helyezkedik. A megokolás paradoxonnak látszik: minél több az előfizető, annál magasabb a díjtétel és viszont. Az erdélyi és bánáti postavezérgazgatók többszörösen kérték a vezérgazgató urat a díjtételek leszállí-

tására, de ő erre nem hajlandó csak abban az esetben, ha a sok előfizető lemond.

Belföld

(x) Miért váltják be a bankjegyeket. Megírtuk, hogy a pénzügyminiszter és a jegybank kormányzója új papírpénzek nyomását és kibocsátását határozta el és pályázatot is írt ki az új papírpénzjegyek megtervezésére. A bankjegyek becsesítését szeptember elsején kezdik meg és december harmincegyedikén fogják befejezni. Bukaresti távirat szerint a Banca Nationala egyik igazgatója kijelentette, hogy az új bankjegyek kibocsátásának legfőbb oka nem a hamisítás megelőzése, hanem ezáltal akarják pontosan megállapítani a külföldön forgalomban lévő román papírpénz mennyiségét. Hozzávetőleges számítás szerint a külföldön forgó román bankjegyek mennyisége a belföldi forgalomhoz képest aránylag csekély. Az új bankjegyek megtervezésére kiírt pályázatot A. Verona festőművész nyerte el. Az új százelesek előállítására a kormány öt millió frankot utalt ki.

(x) Javult a vasúti forgalom. Bukarestből írják: Mosoiu közlekedési miniszter nyilatkozott a CFR mai helyzetéről és megállapította, hogy a vasúti forgalom annyira megjavult, hogy szinte megközelíti a békebeli állapotot. Az utolsó öt hónapban kilenc e nyolc új személyvonatot és kettő személyvonatot helyeztek forgalomba. A CFR részére megadott hatzármillió letes költséggel nemcsak a Németországban rendelt mozdonyokat fizették ki, hanem nagymennyiségű rongált vasúti kocsik kijavításához szükséges anyagot is beszerettek. Rövid időn belül a vasúti igazgatóság újabb tízezer használható vasúti kocsi fellett rendelkezhetik.

Külföld

(x) Zürichi zárlat július 11. Berlin 105, Prága 1300, Budapest 37'25, Bécs 2'25, Osztrák bélyegzett 2'50

(x) A GyOSZ igazgatója nem helyesli az adó aranyparitásra emelését. Budapestről jelentik: Fenyő Miksa, a GyOSZ elnöke nyilatkozott Kállay Tibor pénzügyminiszter tervéről az adóknak aranyparitásra való emeléséről.

— Az „adóemelős aranyparitásra“

kifejezést inkább metaforának tartom, mint programnak — mondotta Fenyő. A pénzügyminiszter gondolatmenete nyilván az, hogy akiknek jövedelme megfelel az aranyparitásnak, azok az adót is aranyparitásban fizessék. Mint-hogy alig van értéktárgy, vagy termék, amely az aranyparitást teljes mértékben elérte volna, természetesen kell tartanom, hogy azok az adók, amelyek most felemelendnek, csak abban az arányban emeltessenek, amilyen mértékben az illető termékek vagy hozadékok értéke az aranyvaluta árnívójának idejéhez képest emelkedett.

Az illetékes tényezőknek minden esetre rendkívüli figyelmet kell fordítani arra, hogy új adóemelések könnyen új drágasági hullám szilipjét nyithatják meg. Ha ilyen adóemelések jönnek, nézetem szerint az állam nem

fog kijutni tudni abból a circulus viciusból, amelybe saját rendszabályai sodorják. Hogy ez az eset bekövetkezhessen, példával is igazolhatom. Csak az államvesztek utolsó tarifaemelésére kell gondolnunk. Az akkor elért állami jövedelememelkedést az emelés okozta áru-drágulás teljesen ellensúlyozta.

(x) A lipcsei őszi vásár, amelynek keretében ezévből technikai és építkezési kiállítás is rendeződött, augusztus huszonhetedikén nyílik meg és szeptember másodikáig tart.

(x) A líra hivatatos arany egyenértéke. Rómából táviratozzák: A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki az összes vámbivatalokhoz, amelyben a vámtételek fizetésére megállapítja a papírlira arany egyenértékét. Ezzel a száz aranylira egyenlő 373 papírlirával.

SPORT

Labdarugás

Futballmérkőzés az eszperantisták tiszteletére. Július 10-én, hétfőn délután a Kolozsvárt kongresszusra egybegyűlt eszperantisták tiszteletére barátságos mérkőzést tartottak a KAC és Haggibor kombinált csapatai. A mérkőzést Major és Scarenaci góljaival a KAC 2:1 (2:1) arányban nyerte meg. A Haggibor gólját Lázár rugta. Vida Andor bírót, aki súlyos tévedésekkel tarkítva vezette a játékot, a durváskodó Czégka (KAC) játékos helyett Pollákot (Haggibor) állította ki.

Kolozsvár — Csernovicz városközi válogatott mérkőzés. A városközi válogatott mérkőzések során Kolozsvár és Csernovicz válogatott futballcsapatai ma, szerdán délután félhat órakor tartják első mérkőzésüket. A meccs bíróját Kiss Kálmán nagyváradi szövetségi kapitány lesz.

Egyesületekből kizárt futballisták. A KKASE klub fegyelmi bizottsága Deák László játékosok életveszélyes durva játékát és az egyesület vezetőségével szemben tanúsított tiszteletlen magaviseletét miatt kizárta a sportklub tagjai sorából. Izsák és Friedmann játékosokat tiszteletlen magaviseletük miatt megdorgálták. — A Victoria kizárta tagjai közül Istvánffy János játékosát, aki legutóbbi részeg állapotban nyilvános botrányt provokált a sporttelepen. Maksai Géza kapust pedig sportszerűtlen viselkedése miatt megdorgálták. A kizárásokat az egyesület vezetősége bejelentette a kolozsvári szövetségnek is és így Deák László (KKASE) és Istvánffy János (Victoria) játékosok egyesületek részére egy évig nem igazolhatók.

Dr. Morar Teofil, a Victoria elnöke, akinek tegnap délután érdemeiért van nek a sport reorganizációja terén, biznységéről lemondott.

Aradon beütköztek a futballmérkőzéseket. Aradról jelentik: A legutóbb megtartott Kínási-AMTE mérkőzésen — mint ismeretes — Kovács bíró tetteleg inzultálta a közönség a botrányos mérkőzésről jelentést tette. Gritta Ovidiu rendőrprefektusnak, aki július 31-ig betöltötte Aradon a nyilvános futballmérkőzéseket és közölte az aradi sportegyesületek vezetőségével, hogy ismétlődés esetén állandósítja a futballtálmalt.

Bonyolódik a „bizalmi“ ügy. A következő nyilatkozat közlésére kérték fel: Az Új Kelet július 8-iki számának sportrovata a szövetségi kapitányok ügyével kapcsolatban egy tévedésről tesz említést. Kijelentem, hogy az ívet aláírás végett akkor írták hozzá, midőn az előzőben a magány alatt állottam és így azt nem olvashattam. Kérdésemre, hogy az ívet mit tartalmaz, azt felelték: „Bizalmi szavazatok a szövetségi kapitányok. Az ívet erre állítottam. Ha azonban tudom, hogy mi célból kérik aláírásomat, azt — természetesen — megtagadtam volna. Soraim szíves közlését megköszönve, maradok hírvő tisztelettel Braun Béla.

A brassói bíróvizsga. A dr. Ester Sámuel Comitetul Regional előkészítte. Koncz Radolf és Nagy Lajos kolozsvári szövetségi bírákból álló vizsgáztató bizottság Suciu Alexandru főhadnagyot és dr. Gross szöv. gyakorló bíróságot minősített. Tóth és dr. Várnai játékosok barátságos mérkőzések vezetőségére engedélyt adott, Podhorszki (CsAK) bíráskodási engedélyt bevonta, a többi jelölteket pedig a vizsga megismétlésére utasította.

Tennisz

A brassói kerület teniszbajnokságai. Brassóbaól jelentik: Négy napig tartó heves és érdekos küzdelem után érték véget a brassói kerület teniszbajnokságai. Részletes eredmények: Férfi egyes: bajnok Tompa Sándor (Brasovia), 2. Jacoboi ezredes (Coltea), 3. Teutsch (Olympia). Férfi páros: bajnok lelt a Jacoboi-Dimitriu (Coltea) pár. Női egyes: bajnok Voil Olga (Olympia). A vegyes páros még nem nyert befejezést.

Uszás

A Haggibor uszószerkeztője. Sugár Andor vezetőségével megalakult a Haggibor uszószerkeztője, amely elhatározta, hogy megszervezi vízpolócsapatát. A városi strandfürdőben tartandó tréningeken részt venni szándékosok jelentkezzenek Sugár Andor Csica Victoriei 5. szám alatt levő sportklub-üzletében.

Felelős szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Riadó: RADIMA nyomda és kiadóvállalat R.T.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Exportörök figgelmébe!

Beraktározásokat legelőnyösebben eszközölnék 4045-I

Közfektánaink

Beregszász, Beregsom és Bályu

Vágánymenti transzító raktárak, reexpeditió

Központi iroda: Közfektár Beregszász (Csehszlovákia).

Rókat és más szörmét fest az Unió, Cluj-Kolozsvár

Szűcsöknek árkedvezmény. 1383

Milliósz légypapír

kapható

Erdélyi és Kovács

papír, rövid, galanterie és nürnbergi áruk nagykereskedésében.
Cluj-Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 37.

Ha gyorsan hiszolgát, pontosan méretet és jó tűzifát akar, forduljon a Frenkel-fatelephoz (volt Janovitz és Foa) Strada Aprinjanului (Buzaygyár-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 3-15.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A budapesti opera vendégszeplése. Füllesztő meleg ellenére is csaknem zeufolásig töltötte meg a közönség a tegnapi Carmen előadásán a magyar színházat. A fölszigazott vértörést csak részben tudta kielégíteni a budapesti operaház. Bazilidesz Mária Carmenja és főleg Somló József don Josefa, méltó volt a régi pesti zenét legcsodálatosabb napjaihoz. Ellentben Reiner Kató a Micaela szerepében és Palló Imre mint Escamillo felütésben győztek voltak. Palló Imre hangnagysága és énekstúdása mesze alatta van annak, amit Sugár Frigyes től megszoktunk. Altlában meg lehetett állapítani, hogy a pesti és a kolozsvári opera között semmiösztörök és olyan nagy névkülönbség, mint amilyent az ember joggal fölélte, hetne.

Heti műsor

Szerda: Mignon. (A magyar kir. operaház együttesének második vendégjátéka. Főemelt helyárrakkal.)
Csütörtök: Faust. (A magyar kir. operaház együttes bucsu-vendégjátéka. Főemelt helyárrakkal.)
Péntek: Hamburgi menyasszony. (Az évad utolsó előadása. Operett újdonság 7-ed. sz. Palló Imre vendégjátékával. Premier helyárrakkal.)
Szombatra tízött előadások jegyei előre megváltatós a színház pénztáránál.
Kabare a szinkör Szamospartii kertjében: Szombat, vasárnap, hétfő A végkielégítés. (Újdonság). A dráma (Újdonság). Az énekóra (Újdonság). Az elveszett ember. (Újdonság). Strand-Romós. (Újdonság). Tréfák. Magán-számok.

Kerti kabare. Teljesen előkészültek már a szinkör Szamospartii kertjében a munkálatokkal úgy, hogy egész bizonyosan meg fog nyílni szombaton este 9 órakor a kerti kabare. Színészeink rendkívüli ambicióval, kedvvel próbálnak az újdonságokból, melyek a megnyitó előadásán fognak színrekerülni. Nagy új egyfelvonásos s egész tömege az új tréfáknak és magán-számoknak fogja a közönséget szórakoztatni. Berky Lili, Gözon Gyula, Nagy Gyula, Izsó, Mihályfi, Hort Isti, Felhő Ervin fogják a darabok főszerepeit játszani. Csütörtökön reggel kezdik aratni a jegyeket a szombati, vasárnapi és hétfői előadásokra.

Mignon és Faust. Óriási a közönség érdeklődése a szerda esti Mignon s a csütörtök esti Faust-előadás iránt. Mader Raoul, a Budapesti operaház főigazgatója fogja mind a két előadást dirigálni s föllépnek vendégként: Bazilidesz Mária, Reiner Kató, Somló József, Palló Imre, Kálmán Oszkár.

Utolsó előadás. Az idei évad utolsó előadása pénteken este lesz. A nagysikerű Hamburgi menyasszony fog színrekerülni s szenzációssá teszi ezt az előadást az, hogy a férfi főszerepet, Choltayt Palló Imre fogja játszani, aki Budapesten is króflta ezt a szerepet.

„Kálnai“ Malomkőgyár
Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb teljesítményű, egy buza, mint tengeri orlére alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkővet.
Minőségért garantiálók! 1367

S. Eisenstädter & Co
Szőnye árúknban
állandóan nagy készlet!

Valutapiac július 11-én

Table with columns: TÖZSDÉK, Lei, oseh kor., márká, fran. frank, svájci frank, Lira, osztr. kor., magy. kor., font sterl., dinár, leva, nagy márká, dollár, holland forint, török font, svéd kor.

Értesítés!
Alulírott tisztelettel hozom t. üzletfeleimnek szives tudomására, hogy
Salamon Jakob és Salomon Frigyes
urak a
Salamon Jakob és Társa Turda és Cluj
cég belfogjai a mai napon ezen cégből barátáragosan kiváltak és ezen cég tulajdonát képező turdai és cluj üzleteit az azokat terhelő összes passzívakkal és aktívakkal a mai napon átvettem, mely cégnek ezideig is belfogja voltam. Tordai üzletemet továbbra mint betéti társaság
„Comerz“ kereskedelmi társaság
cég alatt
folytatom, míg kolozsvári fioküzletemet a mai nappal beszünttettem. Midőnt. üzletfeleimet a további gondos és legelőnyösebb kiszolgálásról biztosítom, kérem további szives pártfogásukat és vagyok kiváló tisztelettel
„Comerz“ Kereskedelmi Társaság
Marmorstein Sándor,
belfog
4177-I Lloyd 828

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!
2 vagon olasz cerna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák.
Szállítunk legolcsóbb napi árban postai szétküldéssel.
Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

Szalámit postán
utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Co szalámigására
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39. Telefon 12-90.
Árjegyzék és a szalámit kívánatra ingyen

UJ KELET
Zsidó ifjusági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lei.
Szervezőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 43.

PROGRESS
Rövidáru nagykereskedés
Oradea-Mare Nagypiac 5. Telefon 455.
Kereskedők legolcsóbb bevásárlási forrása

J. NACHT
Soc. în nume colectiv. 4071-I
Központ: Bukarest Fiókok: Arad, Wien
Telefonszám 6-53. Cluj Piata Cuza-Vodă 12.
Vörösréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok, üstök, pálinkafőzőüstök
Sárgaréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok
Angolón 98% tömbökben és rudakban Antimon, Zink, Olom
Csapágyfémek 12-80% tiszta bronz tömbökben és rudakban
Mindennemű feketelemezek 0,25 mm - 10 mm., fedélemezek 65/100.
Horgonyozott lemezek, zink és fehérlemezek, alumíniumlemezek
Cluj, Piata Cuza-Vodă 12. ENGROS
Gázcsövek 1/2"-2", ólomcsövek, Mannesmanncsövek
Vermorel (eredeti francia) permetező
Asbest tömitések, Carborundum gyártmányok, Bergmanncsövek
Csavarárúk (Brevillier & Urban, Wien) minden méretben
Transmissióstengelyek, acélemezek, vasuti szükségleti cikkek, műszaki cikkek, droguák
Táv.-cim: METALNACHT, Cluj

Hitter és Breuer
szesz, bor, sör és pálinka
nagykereskedők
Oradea-Mare—Nagyvárad
Gilányi-u. 8. sz.
Saját földenkben termelt gyümölcs-pálinkák és borpárlat 1351

Tapéták
minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám. 1365
Lakások tapetázását vállaljuk.

Kenderzsineget,
zsinorokat és hevedereket
raktárról szállít 1381
Bleier és Weisz
cég vezérképviselete
Emannuil Salomon & Co.
Cluj, Piata M. Viteazul 40.

Ütveleket 48 óra alatt láttamoz.
Felvez hirdetések
és fényreklamhirdetéseket. Fodtásokat
elvégez „RECLAMA“, Piata Unirei
4. I. emelet. 2917-I

Tavaszi újdonságok!
Női, gyermek harisnya,
keztys és rövidáru nagy
választékban érkezett
Fischbein & Spitz
rövid és kötött áru üzletébe CLUJ
(Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás
király-tér 29. szám. Bánffy-palota.
1382

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszerű közlési díja szavan-
ként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak
2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szög
- 10 lel. Jelligés hirdetésekre semminemű fel-
világosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok
helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők
át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre
a célra a hirdetési díjon kívül 2 lel 60 bani
és kiadóhivatalába küldendő.

Jobb családból való tanulókat keresek. Schle-
singer Abraham, Nagyszében (Sibiu). Szom-
bat és ünnepeken zárva. 4186-1

Gyógyfürdőbe intelligens husz éven fe-
lüli jóméglelésű izraelita fiatalember bi-
zalmi állásba irodai és felügyelői alkalm-
zással azonnalra kerestetik. Fényképes aján-
latok kor, képzettség, eddigi működés rész-
letes leírásával »Szép jövő« jellegre ezen
lap kiadóhivatalába küldendő. 4187-1

Elsőrendű ruha és fehérnemű varrónők,
valamint tanuló lányok felvételnek Fehérnemű
és Ruhagyárban, Malom-u. 12. 4184-1

Köser ebéd és vacsora kosztot ad, 2-3
kis diáknyit teljes ellátásra elfogad özv.
Fényes Mihályné, Str. J. C. Bratianu (volt
Király-utca) 6. 4179-1

Házat keresek megvételre, amelyben fű-
szerízlet és italmérés van. Ajánlatokat a
kiadóhivatalba »Uzlet jellegre.« 4182-1

Üzletvezető. Punaia-detalizületben, hol
szombaton és ünnepeken zárva van,
Erdély egyik nagy városába kerestetik. Rend-
kívül ügyes detail eladók, kik mérlegképesek
német nyelven irt ajánlataikat valamint re-
ferenciáikat és bizonyítvány másolataikat
»Detailizület« jelleg alatt nyújtás be. 4181-1

Jól jövedelmező iparvállalathoz 6 -700.000
lel társ kerestetik. Megkereséseket »650 sz.«
jelleg alatt a kiadóba kérek. 4081-1

Keresek azonnali belépésre egy jó meg-
jelenésű izr. vaskereskedő segédet a szak-
mában teljesen jártas és megbízható. Szom-
bat és ünnepeken zárva. Fränkl Dezső,
Nagykároly. 4168-1

Bocskor, mosószappan, felsőbőr és szőnyegápoló
állandóan nagy készlet kicsinyben és nagy-
ban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki meg-
rendeléseket kis postacsomagokban is eszköz-
ölk. Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 lel.
Vagontételnél 5 százalék kedvezmény.
SÁMSON-BŐRGYÁR
Gyufagyár-utca 1. Gyorsaru raktárral szem-
ben. Telefon: Gyár 1-86, lakás 8-87. szám.

Kiadó nagy műhely
Cím a kiadóban 4180-1

**KÖZPONTI HŐLSYFODRÁSZ ÉS
MANIKÜRSZALON** Cal. Reg. Ferd.
13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás,
ondolálás, fésülés legmodernebb,
legjobb kiviteiben. Hajat veszek!
PÉTERFI JULISKA 1300

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást
és csontot, valamint mindennemű timár-
nulladékokat legmagasabb napiárban vásárol
**Szaru-
és csontárugyár Rt. Cluj** 1310

**Kész
hálószobák**
gyári árban kaphatók
Antai Ernő,
Cluj, Str. Moldovei (Varga-u.) 8.
4166-1

Cégtáblákat
legolcsóbban készít 1816
JAKAB
Strada Regala 12a. (volt Majális-u.)

Zsák, ponyva 4100-1
minden méretben
Boskovits József, Cluj,
Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 15.

Figyelem!

Nagy nyári occasio

szenzációsan leszállított árakkal a

**DICK
áruházban**

Mig a készlet tart:

5,500 drb	Női zsebkendő	drb	3-90
15,000 drb	Fejkendő	drb	9-90
10,000 drb	Flottir törülköző (fodrász)	drb	9-90
5,000 tct	200 Yardos Ia cérna	drb	3-90
5,000 pár	Férfi zokni	párja	12-90
500 tct	Kötött selyemnyakendő	drb	20-90
20,000 m.	Függönyvászon	mtr.	12-90
9,000 m.	Nőiszövet (legszebb minták)	mtr.	22-90
12,000 m.	Angol gyerekruhavászon csikos és sima színes	mtr.	28-90
2,000 m.	Angol sima zephir minden színben	mtr.	26-90
8,000 m.	Női kelengyevászon	mtr.	25-90
20,000 m.	Cosmanos karton 80 cm. széles	mtr.	25-90
250 tct	Fürdődressz	drb	79-90
10,000 m.	Férfi ruhavászon Ia	mtr.	58-90
15,000 m.	Női v. férfi gyapjuszövet	mtr.	79-90
3,000 drb	Férfi késznadrág (szövet)	drb.	98-90
4,000 m.	Férfi csikos nadrágszövet	mtr.	124-90

Kaphatók:

Dick Jakab és Fia

nagyáruházában

Cluj, Str. Reg. Maria 5.

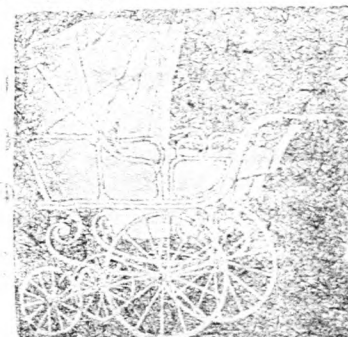
Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid,
bazar, galanterie cikkekben
Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11.
Bent az udvarban. 1303

**„Transilvania“ láda, doboz és
és fárugyár, Marosujvár.**

A marosujvári földgazdászok láda,
doboz és fárugyár készít és azonnali
szállít puha vagy kemény fából min-
denféle nagyságu ládákat, dobozokat,
cserepszállító léceket. Nagyobb szük-
séget esetén a helyszínen tesz
árajánlatot. 3653-1

Utazó bőrönd és táska
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Hercules gyermekkoosiggyár Rt.

Főterahat Baumaweig Arnold, Cluj,
Strada Reg. Ferdinand (Wesselényi M.-u.)
25. szám. Állandó nagy raktár minden-
nemű gyermekkoosiggyárban. Árjegyzéket
Engros kívánatra küld. Engros
3451

Telefon 81. Telefon 81.
LÁDAGYÁR
Mindennemű ládákat és fadóbozókat
összeszegeztet és szétszedett részek-
ben megrendelésre azonnal készíti és
szállít a legolcsóbban napiáron.
Sajovics és Lebovits
fakereskedés és ládagyár
Strada Cernantii (Kajántói-u.) 1. szám.

Szállítunk
prompt ab
raktárunk:

Reichhold, Flügger &
Böcking-féle koosi-
zománc és padló-
lakkokat

Beck, Koller & Co.-
féle ecseteket

Schmincke-féle
művészfestékeket

Eredeti német gyárt-
mányu Ultramarint,
falzöldet, föld és
vegyifestékeket,
kátrányt, karbo-
lineumot

Segesváry és Tsai
festéknagykereskedése
Cluj-Kolozsvár

Szerkesztőség,
hivatal és ny
Cluj-Kolozsvár, 8
1. Póp. - Brassó

Uj Kelet te
Szerkesztőség
Kiadóhivatal
Nyomda
Héber osztály
Zr. N. Sz.

Kéziratok kizé
Szerkesztőségnek
Sz. - Kézirato
csak vissza és r
hetünk me

V. évfolyan

**A ma
zsidó kis**

A népszövet
egy tudósokból
külön bizottsá
sebbségek vég
zására. A bi
zésbe lépett a
szel, a vallás
mére alakult
viselőjével. A
és Münchenbe
alapos tanul
a népszövetség
gresszusra elé
A jelentés a
oszlak:

1. Sir Dic
nőkének jelen
lémaról általa

2. A kérdé
professzortól.

3. Th. Ru
egyes államo
ról. Az utób
zsidó kisebbs

A balti áll
A kisebbségo
tek, baltiak. S
kisebbségek a
mottóvők. Le
nagy száma z
azokat a se
Párisban szél
gations Juive
vetség titkára
sorsáról. Els
hogy a zsidó
eslők aránysz
zsidó kisebbs
a tisztviselői
van joguk. E
nak a népszö
viselője azt s
leg azért ne
tisztviselőáll
nem bírják a
delegáció egy
sen vitatko
állításával. A
nőn ismeri
közisztviselő
tétlenül joga
ben mindöss
kalmazásban
fogásolja tov
kezeiből tel
nyelvet és h
vándorolt ne
illetőségü
vissza az or
riálás elé n
kormány.

Magyaro
nedik oldalá
A bizottsá
szát vette.

gyar egyets
iktatásukat.
szonnegyedi
Ez a törvény
mondja, hog
és egyéb t
löntöző fajc
számához i
vénynek az
hogy ezerné
akik a bu
felvételüket
mínat vette
hogy a zsi
gának csak